TØNSBERG
KOMMUNE
– der barn ler

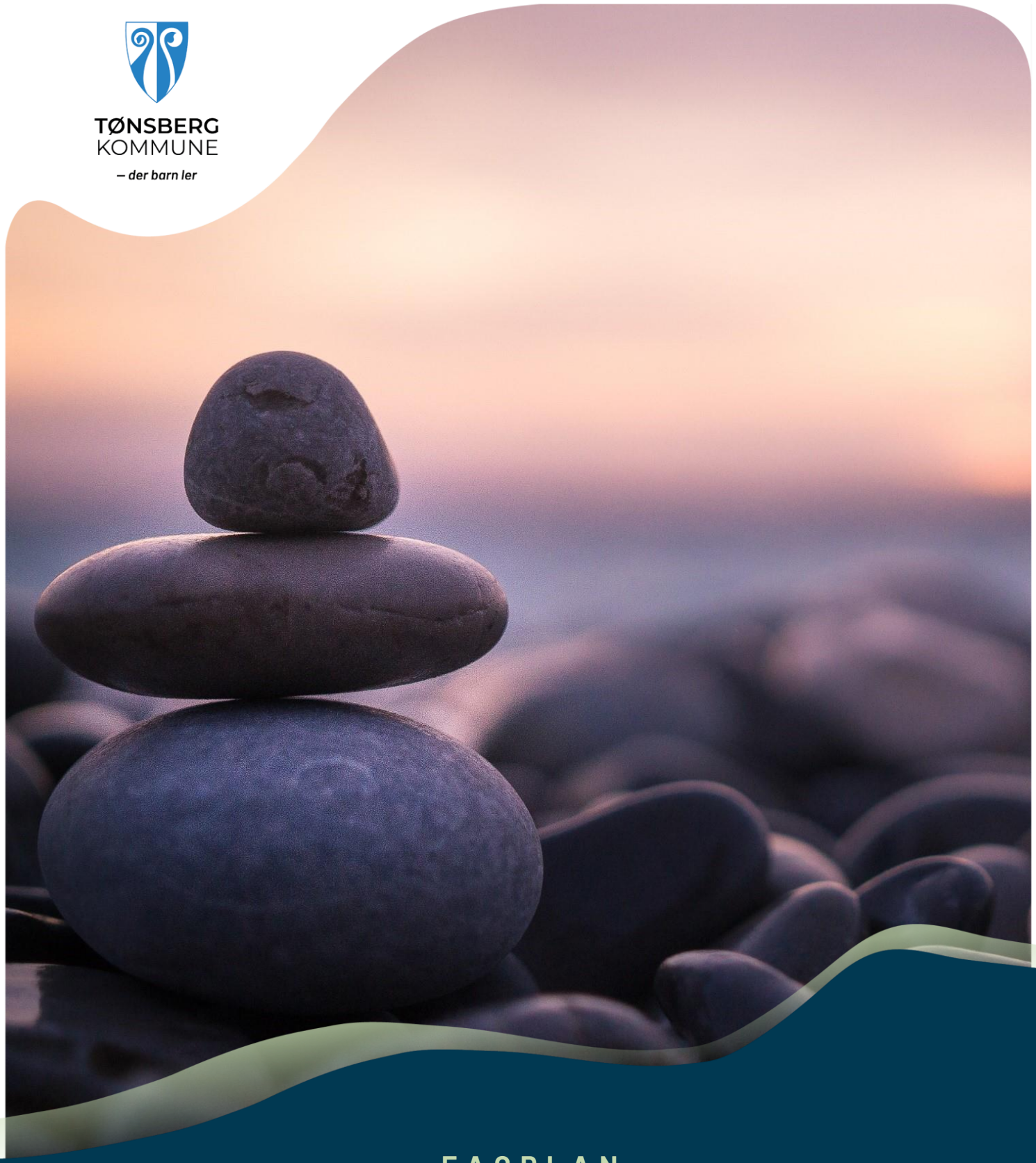

FAGPLAN

Psykisk helse og rusforebygging 2025-2027

Tønsberg kommune

Innhold

SAMMENDRAG 4

INNLEDNING 4

Behov, bakgrunn og avgrensninger 4

Kommunens ansvarsområde 5

Planprosessen 5

Begreper 6

SENTRALE FØRINGER 7

Nasjonale føringer 7

Strategier og opptrappingsplaner 7

Retningslinjer og veiledere 7

Lokale føringer 8

Kommuneplanens samfunnsdel 8

Andre relevante planer 8

SITUASJONSBESKRIVELSE 8

Situasjonen i Norge 8

Livskvalitet 8

Psykisk helse 9

Rus og avhengighet 11

Situasjonen i Tønsberg 14

UngData 14

Folkehelseundersøkelsen 18

Folkehelse- og oppvekstprofil 19

BrukerPlan 19

PLO-analyse og helhetlig innsatstrapp (Agenda Kaupang) 21

Tall fra Dødsårsaksregisteret og Feltpleien 21

Statistikk fra politiet 23

Tjenestetilbud og tiltak i kommunen 25

Barn og unge 25

Voksne 25

Tilbud i regi av frivillige og ideelle organisasjoner 26

Bruker- og mestringsperspektiv 27

Helhetlige og koordinerte tjenester 28

Forhold som krever ekstra oppmerksomhet 29

MÅL, STRATEGIER OG TILTAK 31

I Tønsberg har vi fokus på styrker, mestring og medvirkning 31

I Tønsberg opplever alle tilhørighet og får brukt sine ressurser 32

I Tønsberg er hjelpen lett tilgjengelig 33

Tønsberg får de som trenger det nødvendige tjenester av god kvalitet 34

I Tønsberg har vi helhetlig og sammenhengende tjenestetilbud 35

I Tønsberg bor alle trygt i egnet bolig 36

I Tønsberg involveres pårørende og får nødvendig støtte 36

REFERANSER OG LENKER 38

VEDLEGG 40

Oversikt over eksisterende tjenestetilbud og tiltak 40

SAMMENDRAG

Planen er en oppdatering av Fagplan for psykisk helse og rusforebygging 2022-2024 vedtatt i Kommunestyret 15.06.22, sak 88/22.

Fagplanen gir en samlet oversikt over kommunens mål, strategier og tiltak på psykisk helse og rusområdet. Planen omfatter innbyggere i alle aldre, både barn, ungdom og voksne. Planen ser psykisk helse og rus i sammenheng, og har fokus på forebygging, identifisering, oppfølging og behandling. Planen er ment å være et helhetlig styringsredskap for politikere og administrasjonen.

I planen redegjøres det for sentrale føringer og kunnskap på fagfeltet. Situasjonen i kommunen beskrives ved relevant lokal statistikk og oversikt over tiltak og tjenester. Aktuelle tilbud i regi av frivillige og ideelle organisasjoner er inkludert.

Medvirkning og samskapning hadde en sentral plass i planprosessen ved utarbeidelse av den opprinnelige planen for perioden 2022-2024. Det ble benyttet ulike kanaler og metoder i dette arbeidet. Innspill fra innbyggerne som medvirket i denne prosessen er gjengitt under det enkelte målet.

Prosessen resulterte i syv målsettinger for planen:

- I Tønsberg har vi fokus på styrker, mestring og medvirkning
- I Tønsberg opplever alle tilhørighet og får brukt sine ressurser
- I Tønsberg er hjelpen lett tilgjengelig
- I Tønsberg får de som trenger det nødvendige tjenester av god kvalitet
- I Tønsberg har vi et helhetlig og sammenhengende tjenestetilbud
- I Tønsberg bor alle trygt i egnet bolig
- I Tønsberg involveres pårørende og får nødvendig støtte

Den opprinnelige planen inneholdt 35 tiltak. Ni av disse er gjennomført i perioden 2022-2024 og er derfor tatt ut av den oppdaterte planen. Ett tiltak er tatt ut da det ikke lenger vurderes som aktuelt, mens de øvrige tiltakene videreføres. Det er i tillegg tatt inn tre nye tiltak i planen.

Mestring og helse har ansvar for planen, men den er sektorovergripende og berører både Oppvekst og læring, Kultur og samfunnsutvikling og Mestring og helse. Gjennomføring av tiltak skjer i det eller de kommunalområder som er tildelt ansvar for tiltaket. Tiltak som krever økte ressurser fremmes som en del av fremtidig budsjettprosess og økonomiplanarbeid.

INNLEDNING

Behov, bakgrunn og avgrensninger

Tønsberg kommune hadde ikke en samlet fagplan for psykisk helse og rusområdet før planen for perioden 2022-2024 ble utarbeidet. I tidligere Re og Tønsberg kommuner hadde det vært utarbeidet rusmiddelpolitiske handlingsplaner og planer for psykisk helsevern, men ingen samlet plan.

Bakgrunnen for oppstart av planarbeidet var vedtak i Kommunestyret 09.12.20 sak 173/20 «Rådmannen bes i 2021 igangsette arbeidet med en Rusmiddelpolitisk Handlingsplan». Basert på

faglig innspill fra administrasjonen ble det i dialog med politikerne avklart at det skal utarbeides en felles fagplan for rus og psykisk helseområdet. I Kommunestyret 16.06.21 sak 090/21 ble Kommuneplanens handlingsdel for perioden 2022-2025 behandlet. Her ble det vedtatt både å utarbeide en rusmiddelpolitisk handlingsplan og en fagplan for psykisk helse og rusforebygging. Det ble på denne bakgrunn vurdert hensiktsmessig å utarbeide en felles plan for rus og psykisk helse.

Kommunen har vedtatt Alkoholpolitisk plan for perioden 2024-2028. Alkoholloven pålegger kommunen å utarbeide en slik plan som vedtas av kommunestyret i starten av hver valgperiode. Planens hovedmål er å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Delmålene er å bidra til et aktivt forebyggende arbeid i kommunen og å gi innbyggerne i Tønsberg en kontrollert tilgjengelighet på lovlige alkoholholdige varer innenfor gjeldende lover og regler. Planens handlingsdel inneholder retningslinjer for behandling av salgs- og skjenkebevillingssaker. Tiltak som omhandler tilgjengeligheten til alkohol ivaretas i den planen.

Handlingsplan for selvmordsforebygging (2022-2026) ble utarbeidet parallelt med fagplan for psykisk helse og rusforebygging. Kunnskap, mål og tiltak som omhandler selvmordsforebygging spesifikt ivaretas i den planen.

Som følge av endringer i barnevernsloven er det utearbeidet en plan for forebyggende tjenester til barn og unge. Laget rundt barnet – «Det er deg og meg!» (2023-2025). Denne supplerer fagplanen når det gjelder forebyggende tiltak for barn og unge.

Kommunens ansvarsområde

Kommunen sitt ansvar for fagområdet er hjemlet i flere ulike lover. **Folkehelseloven** gir kommunen ansvar for å fremme helse, trivsel og gode sosiale forhold, forbygge sykdom, bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller og beskytte mot forhold som kan ha negative påvirkninger på helsen. **Helse- og omsorgstjenesteloven** sier at kommunen skal sørge for at alle som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Det er presisert at ansvaret også omfatter personer med psykisk sykdom, ruslidelse og sosiale problemer. Den enkeltes rettigheter til hjelp er regulert i **pasient- og brukerrettighetsloven. Sosialtjenesteloven** skal bidra til sosial og økonomisk trygghet ved økonomisk støtte, bistand til bolig og aktivitet og sysselsetting. **Barneverntjenesteloven** skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og beskyttelse. **Alkoholloven** sitt formål er å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære.

Planprosessen

Mestring og helse hadde ansvar for utarbeidelse av den opprinnelige planen i samarbeid med en tverrfaglig sammensatt prosjektgruppe med representanter fra alle de berørte kommunalområdene. Medvirkning og samskapning hadde en sentral plass i planprosessen, og det ble lagt stor vekt på å sikre involvering fra innbyggere, organisasjoner, ansatte og andre berørte. Det ble blant annet avholdt kartleggingsmøte med ansatte og samskapningskonferanse hvor innbyggere, organisasjoner, samarbeidspartnere, politikere og andre var invitert. Det ble også gjennomført flere fokusgruppeintervjuer med brukere i tjenestene.

Mestring og helse har hatt ansvar for rullering av planen i 2024. Sentrale og lokale føringer er oppdatert. Det samme er kunnskapsgrunnlaget både nasjonalt og lokalt, samt vedlegget med oversikt over eksisterende tilbud og tiltak. Det har vært gjennomført møter og annen dialog med de berørte virksomhetene for oppdatering, innspill og status for tiltakene.

Begreper

Psykisk helse benyttes som et overordnet begrep og omfatter alt fra god psykisk helse og livskvalitet til psykiske plager og lidelser. Det omfatter også hele bredden av tiltak på feltet fra helsefremming og forebygging til behandling og rehabilitering.

Livskvalitet omfatter positive følelser som glede, vitalitet og tilfredshet, trygghet og tilhørighet, interesse, mening, mestring, engasjement og autonomi. Opplevelse av livskvalitet kan legge grunnlag for gode familierelasjoner, oppvekstkår, funksjon i arbeidslivet og bedre helse.

Psykiske plager benyttes om symptomer som for eksempel engstelse og nedstemthet. Plagene kan oppleves som mer eller mindre belastende, men et høyt nivå av psykiske plager betyr ikke nødvendigvis at det foreligger en psykisk lidelse (se under).

Psykiske lidelser benyttes om en rekke ulike tilstander eller diagnoser som for eksempel schizofreni og alvorlig depresjon.

Rusbrukslidelser og **rusutfordringer** benyttes som overordnede begreper for skadelig bruk og avhengighet av rusmidler.

Skadelig bruk av rusmidler innebærer bruk av rusmidler som har gitt påvisbare fysiske eller psykiske helseskader i en definert tidsperiode.

Rusmiddelavhengighet kjennetegnes av at brukeren har et sterkt ønske om å innta rusmiddelet, vansker med å kontrollere bruken, opprettholdt bruk tross skadelige konsekvenser og brukeren prioriterer rusmiddelinntak foran andre aktiviteter og forpliktelser.

Universelle forebyggende tiltak er forebyggende tiltak rettet mot hele befolkningen. Tiltak kan for eksempel være møteplasser, kultur- og idrettsarenaer som kan øke sosial tilhørighet, mestring og sosial støtte. Trygge og stabile arbeidsplasser og trygge skoler hvor mennesker blir inkludert og sett, er også eksempler på universell forebygging.

Selektiv forebygging er tiltak som retter seg mot risikogrupper som har kjent og/eller forhøyet risiko for å utvikle problemer. Eksempler på tiltak er utekontaktens oppsøkende arbeid.

Indikativ forebygging er forebyggende tiltak rettet mot enkeltpersoner eller individer i risiko. Eksempler på dette er lavterskeltilbud, som samtaletilbudet Drop-in psykisk helse.

Recovery kan oversettes som «tilfriskning» eller «å komme seg». En personlig bedringsprosess der relasjoner, levekår, deltakelse og tilhørighet i samfunnet er viktige faktorer.

Erfaringsbasert kunnskap er kunnskap ansatte i tjenestene har opparbeidet seg gjennom erfaringer fra egen yrkesutøvelse

Brukerkunnskap er kunnskap en person har om sitt eget liv, helseutfordring og bruk av tjenester.

Erfaringskonsulent er ansatt i tjenestene på bakgrunn av egenerfaring eller pårørendeerfaring innen psykisk helse og/eller rus.

LHBT+ er en forkortelse forlesbiske, homofile, bifile og transpersoner, pluss personer med variasjon i kroppslig kjønnsutvikling/interkjønnpersoner, queerpersoner/skeive og andre personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet.

SENTRALE FØRINGER

Nasjonale føringer

Det finnes en rekke nasjonale føringer og flere er under utarbeidelse eller revisjon. De mest sentrale presenteres her.

Strategier og opptrappingsplaner

Folkehelsemeldinga - Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller (2022-2023)
Fellesskap og meistring - Bu trygt heime (2022-2024)
Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024–2027: Kortere ventetider og en felles helsetjeneste - regjeringen.no
Regjeringens handlingsplan for forebygging av selvmord 2020-2025 - regjeringen.no
Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023-2026)
Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021 – 2024) - regjeringen.no
Ungdomshelse – regjeringens strategi for ungdomshelse 2016–2021
Nasjonal overdosestrategi 2019-2022 - regjeringen.no
Nasjonal alkoholstrategi (2021–2025). En helsefremmende og solidarisk alkoholpolitikk. - regjeringen.no
Opptrappingsplan for rusfeltet (2016-2020)
Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse (2019-2024)
Opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033)
En god start på livet (2023-2024)

Retningslinjer og veiledere

Utredning, behandling og oppfølging av personer med ROP-lidelser – Nasjonal faglig retningslinje (fullversjon).pdf (helsedirektoratet.no)
Lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne – Veileder.pdf (helsedirektoratet.no)
Psykisk helsearbeid barn og unge - Helsedirektoratet
Helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel – Veileder.pdf (helsedirektoratet.no)
Pårørendeveileder - Helsedirektoratet
Lokale folkehelsetiltak – veiviser for kommunen - Helsedirektoratet
Nasjonale pasientforløp psykisk helse og rus - Helsedirektoratet
Nasjonalt forløp barnevern - kartlegging og utredning av helse

Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel skal rulleres og skal etter planen til politisk behandling i juni 2025. Planprogrammet, som beskriver temaer som skal inngå i revisjonsarbeidet, og hvordan kommunen skal jobbe med dette, er under behandling. Samfunnsdelen definerer hva som skal være kommunens mål for samfunnsutviklingen, hovedsatsingsområdene og hvilke utfordringer vi skal konsentrere oss om å løse fremover. Planen vil gi viktige føringer for kommunens arbeid med psykisk helse og rusforebygging.

Andre relevante planer

Alkoholpolitisk handlingsplan (2024-2028)
Handlingsplan for selvmordsforebygging (2022-2026)
Aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg (2025-2027)
Fremtidens hjemmetjeneste (2023-2026)
Opptrappingsplan for ikke-vedtaksbaserte dag- og aktivitetstilbud (2023-2026)
Plan for oppfølging og utvikling av tjenester til personer med utviklingshemming (2024-2027)
Overordnet strategisk kompetanseplan for mestring og helse
Laget rundt barnet – «Det er deg og meg!» (2023-2025)
Felles utviklingsplan for Tønsberg-skolen (2024-)
Plan for legetjenesten
Boligplan (2023-2033)
Frivillighetsplan (2023-2026)
Vold i nære relasjoner (2024-2030)

SITUASJONSBESKRIVELSE

Situasjonen i Norge

Livskvalitet

God livskvalitet er en viktig verdi og et ønskemål for de fleste av oss. Trivsel, engasjement og livsglede er gunstig både for den enkeltes helse og levealder, men også familie-, arbeids- og samfunnsliv. Livskvaliteten er i internasjonal sammenheng høy i Norge. På en skala fra 0-10, der 10 er «svært fornøyd» med livet, ligger landsgjennomsnittet på 7,5. De unge er mindre fornøyd, mer ensomme og mer bekymret enn de eldre. For et par tiår siden var den opplevde livskvaliteten blant unge (15-39 år) relativt høy, mens de yngre ligger nå lavest. Grupper som har økonomiske vansker, som står utenfor arbeidslivet, som har dårlig helse, som er enslige eller som opplever å ha få å støtte seg til, har også dårligere livskvalitet enn andre (Folkehelseinstituttet, 2021)

Figuren nedenfor, hentet fra Folkehelseundersøkelsen 2019, viser at det er en systematisk sammenheng mellom god helse og de positive dimensjonene av god livskvalitet (FHI, 2021).

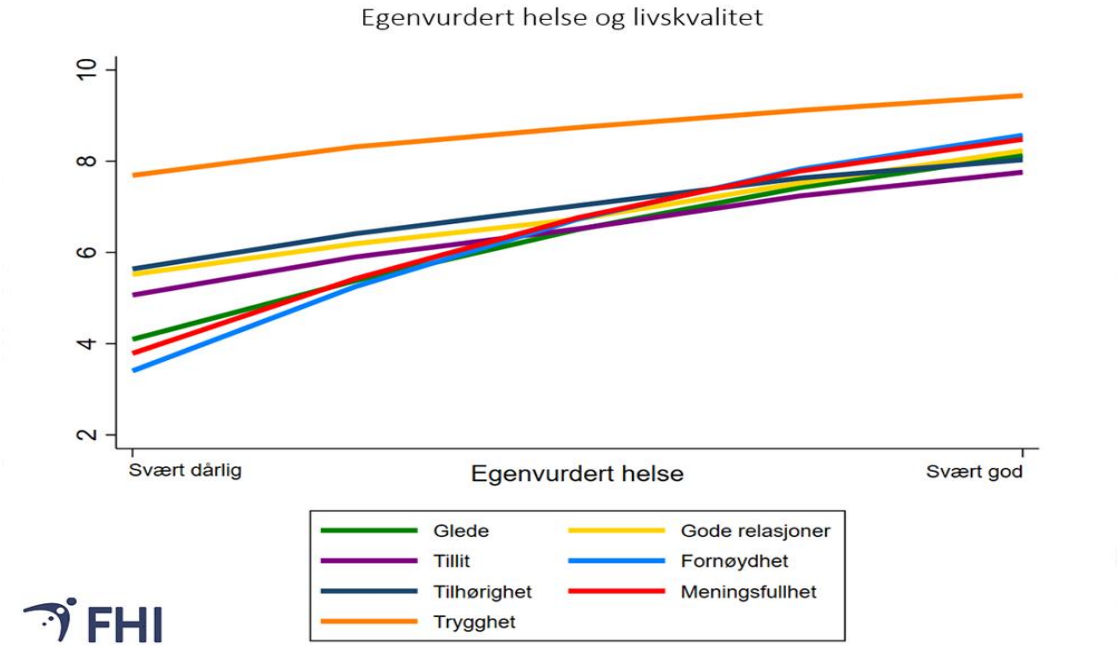

Psykisk helse

Psykiske lidelser og rusbrukslidelser er utbredt i den norske befolkningen og bidrar til betydelig helsetap. For ikke-dødelig helsetap er psykiske lidelser og rusbrukslidelser på andreplass etter muskel- og skjelettlidelser (FHI, 2023)

I løpet av 12 måneder vil rundt 16-22 prosent av den voksne befolkningen ha en psykisk lidelse. De vanligste lidelsene blant voksne er angst, depresjon og rusbrukslidelser. Vi finner ingen holdepunkter for at utbredelsen av psykiske lidelser øker i den voksne befolkningen. Derimot observerer vi en bekymringsfull økning i andelen unge jenter som rapporterer et høyt nivå av psykiske plager og som oppsøker helsetjenesten for sine plager. Tabellene nedenfor viser andel av menn og kvinner registrert med psykiske symptomer og plager i primærhelsetjenesten og psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser i spesialisthelsetjenesten. Tallene gir ikke et fullstendig bilde, da mange med symptomer ikke oppsøker hjelp. Vi har også begrenset kunnskap om hvor mange som får tilbud i primærhelsetjenesten utover hos fastlege/legevakt, f.eks. hos kommunal psykisk helsetjeneste (FHI, 2023). Vi ser at kvinner i langt større grad enn menn oppsøker hjelp i primærhelsetjenesten.

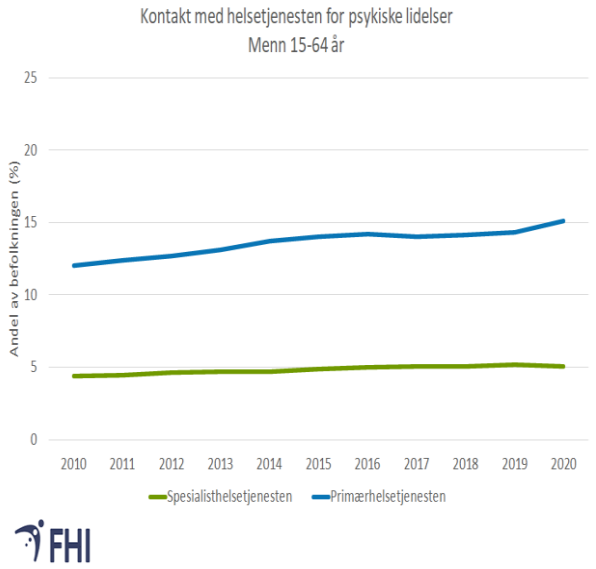

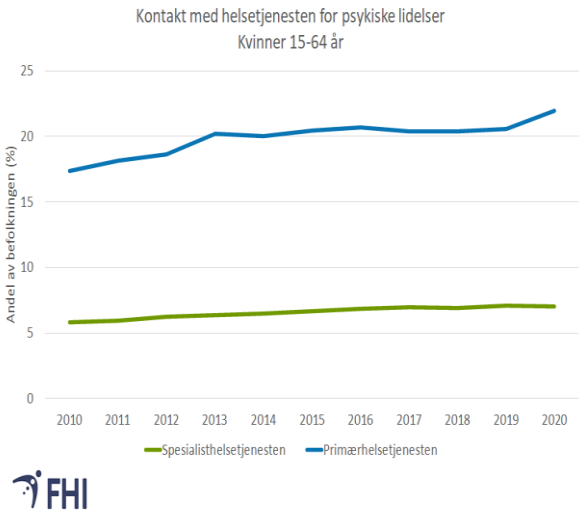

Psykiske plager og lidelser er vanlige blant barn og unge. Forekomsten av forskjellige lidelser og plager er ulik hos gutter og jenter, og varierer betydelig mellom aldersgrupper. Angst, atferdsforstyrrelser og affektive lidelser er vanligst. Andelen barn og unge som blir diagnostisert med en psykisk lidelse i spesialisthelsetjenesten har økt de siste ti årene, spesielt for jenter og kvinner i alderen 12-24 år. Det har også vært en økning i totalbruken av legemidler for psykiske lidelser blant barn og unge de siste ti årene. Under covid-19-pandemien (2020-2022) har det vært en klar økning i andelen 12-24-åringer som har blitt diagnostisert med en psykisk lidelse i både primær- og spesialisthelsetjenesten (FHI, 2024)

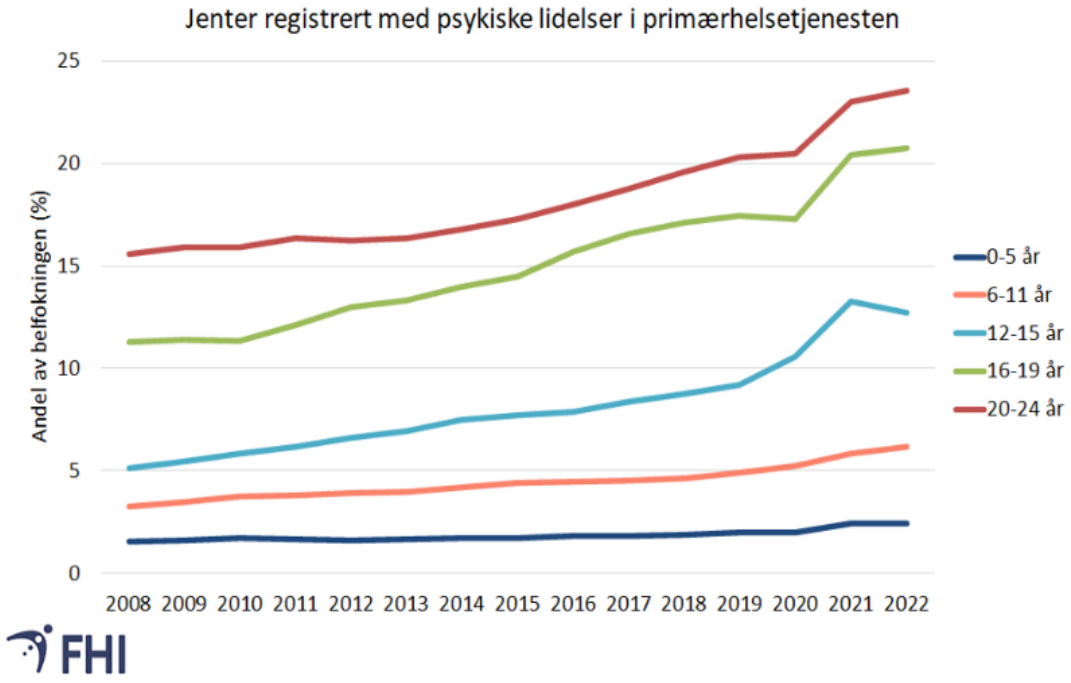

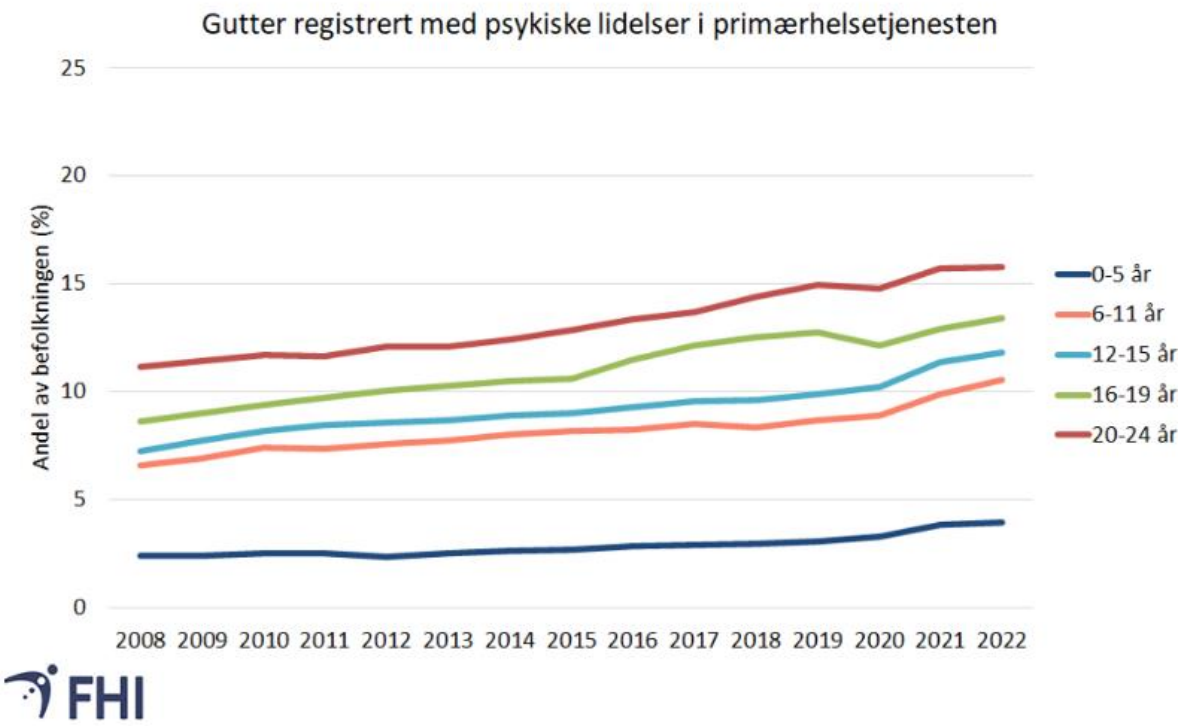

Tabellene ovenfor viser andelen barn og unge i perioden 2008-2022 (i prosent) som var diagnostisert med en psykisk lidelse i primærhelsetjenesten, fordelt etter alder og kjønn.

I 2022 ble omkring 12 prosent av barn og unge registrert med en diagnosekode for psykiske lidelser i primærhelsetjenesten. I aldersgruppen 0-11 år er andelen høyere for gutter enn for jenter, mens det i aldersgruppen 12-24 år er høyere andel jenter enn gutter. Totalt sett er det likevel omtrent like mange gutter og jenter. I perioden 2020 til 2022 var det en klar økning i andelen 12-24-åringer som ble registrert med en diagnosekode for psykisk lidelse (FHI, 2024)

Rus og avhengighet

Som følge av økt alkoholkonsum er det grunn til å anta at det har vært en økning i andelen med alkohollidelser. Misbruk knyttet til vanedannende legemidler ser ut til å ha ligget stabilt de siste årene. Vi har ikke sikker kunnskap om utviklingen av skadelig bruk av illegale rusmidler (FHI, 2021)

Alkohol er rusmiddelet som er mest utbredt i Norge. Over 80 % av den voksne befolkningen oppgir å ha drukket alkohol siste år. Bruken assosieres ofte med velbehag, og majoriteten av befolkningen har et uproblematisk forbruk av alkohol. Samtidig forårsaker alkoholbruk betydelige folkehelseproblemer, og er en av de viktigste risikofaktorene for tap av friske leveår i befolkningen. I løpet av 12 måneder beregnes det at 8,2 prosent menn og 3,0 prosent for kvinner har skadelig bruk eller avhengighet av alkohol. Personer med rusbrukslidelser har ofte andre psykiske lidelser og somatiske sykdommer (FHI, 2021).

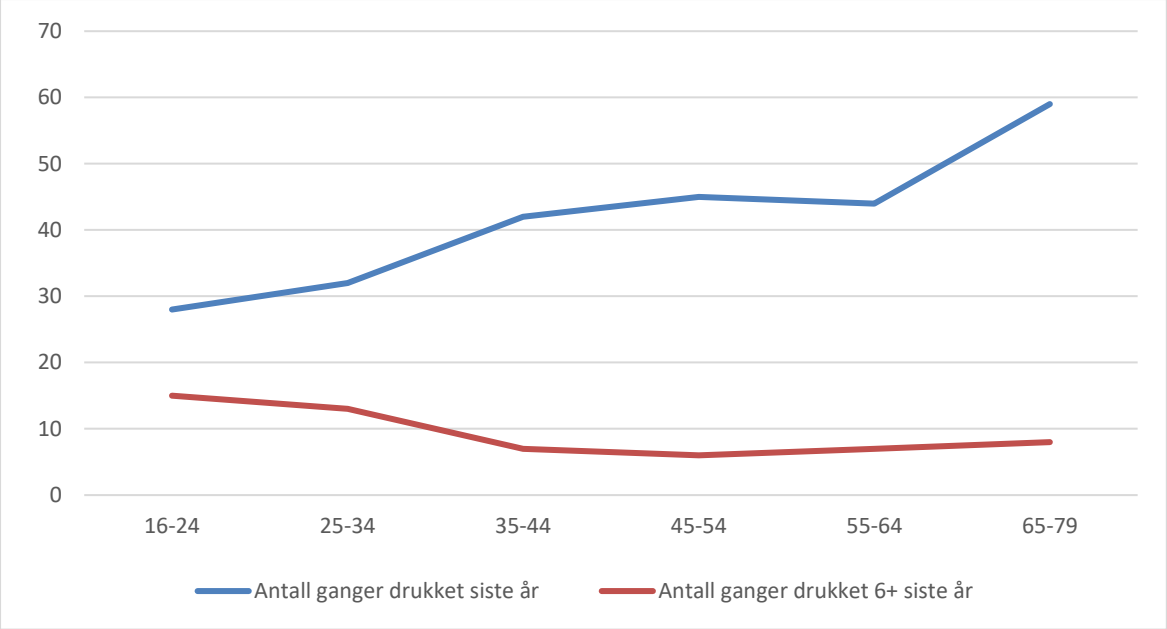

Tabellen viser gjennomsnittlig antall ganger drukket og antall ganger drukket 6 enheter eller mer siste år fordelt på alderskategorier (FHI, 2024).

Som vi ser av tabellen drikker **eldre** oftere, men mindre enn yngre. Menn drikker mer enn kvinner, men kvinner og eldre drikker mer alkohol nå enn tidligere. Med alderen øker også legemiddelbruken, og kombinasjonen av alkohol og legemidler øker risikoen for skader og ulykker. Jo eldre man blir, desto høyere blir alkoholinnholdet i blodet ved å drikke samme mengde alkohol. En nyere forskningsrapport fra Sverige viser at det er en markant økning i risikobruk blant 75-åringer. Mellom 1977 og 2006 økte andelen risikobruk blant eldre kvinner fra 1 til 10 % og for eldre menn fra 19 til 27% (Andreasson et al., 2019). Andelen eldre i befolkningen øker, og dette vil bli en større folkehelseutfordring fremover.

Alkoholbruken blant ungdom har gått ned de siste årene. Nedgangen har stoppet noe opp, og har stabilisert seg de siste 10 årene. Tabellen nedenfor viser andel norske 15-16-åringer som oppga å ha drukket alkohol noen gang, siste 12 måneder og siste 30 dager (FHI, 2021).

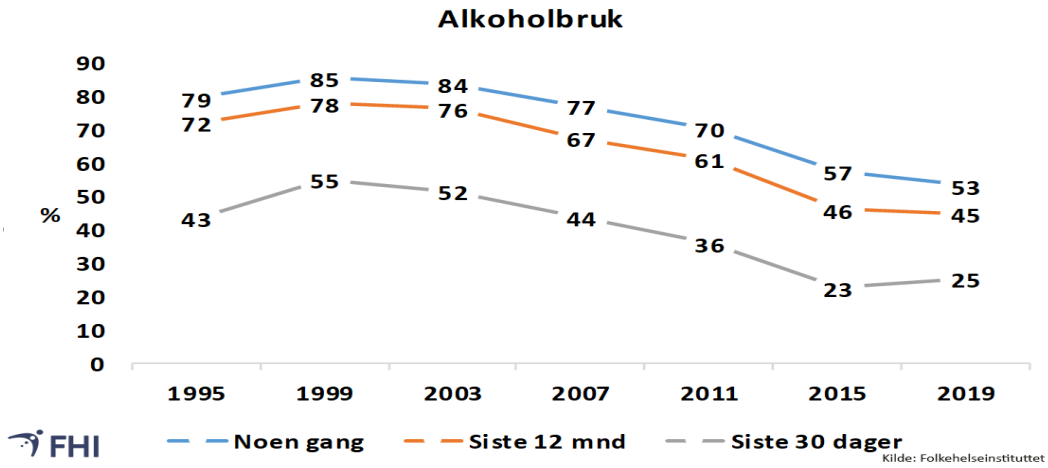

Helseskadene ved alkoholbruk blir først og fremst bestemt av den totale mengden alkohol kroppen utsettes for. Alkoholbruk kan påvirke utviklingen av 60 av de vanligste sykdommene i samfunnet, blant annet hjerte- og karsykdommer og kreftlidelser, i tillegg til psykiske lidelser som depresjon. Skader som skyldes ulykker og vold er ofte knyttet til beruselsesdrikking, uten av det foreligger storforbruk. For eksempel er alkohol og rus ofte en medvirkende faktor i drukningsulykker (Skadeforebyggende forum, 2022).

Bruk av hasj og andre narkotiske stoffer er ulovlig i Norge. Denne type bruk skiller seg derfor fra alkohol, som er lovlig og mer sosialt akseptert. Cannabis er det mest brukte narkotiske stoffet i den norske befolkningen. Deretter følger sentralstimulerende stoff som kokain, ecstasy/MDMA og amfetaminer. En av fire har prøvd cannabis i løpet av livet, mens rundt 5 prosent oppgir å ha brukt cannabis siste 12 måneder. Bruken er mest utbredt blant menn i de yngste aldersgruppene, men cannabisbruken blant unge voksne har vært stabil de siste årene. De som rapporterer om bruk av cannabis oppgir at de drikker oftere, og mer på en gang, enn de som ikke bruker cannabis (FHI, 2024). Ungdom er mer sårbare for de negative konsekvensene av hasj og marihuana fordi unge hjerner er uferdige og under utvikling. Flere studier viser også at hyppig cannabisbruk blant ungdom samvarierer med andre risikofaktorer og medfører økt risiko for flere somatiske, psykologiske og kognitive forstyrrelser og lidelser (Bramnes & Rossow, 2019). De sentralstimulerende stoffene kokain, ectasy/MDMA og amfetaminer er de mest brukte illegale rusmidlene etter cannabis. Bruken av kokain blant unge voksne har økt noe de siste årene.

Tabellene nedenfor viser utvikling i cannabisbruk for tre ulike aldergrupper av unge og bruk av sentralstimulerende stoff for aldersgruppen 16-20 år (FHI, 2024).

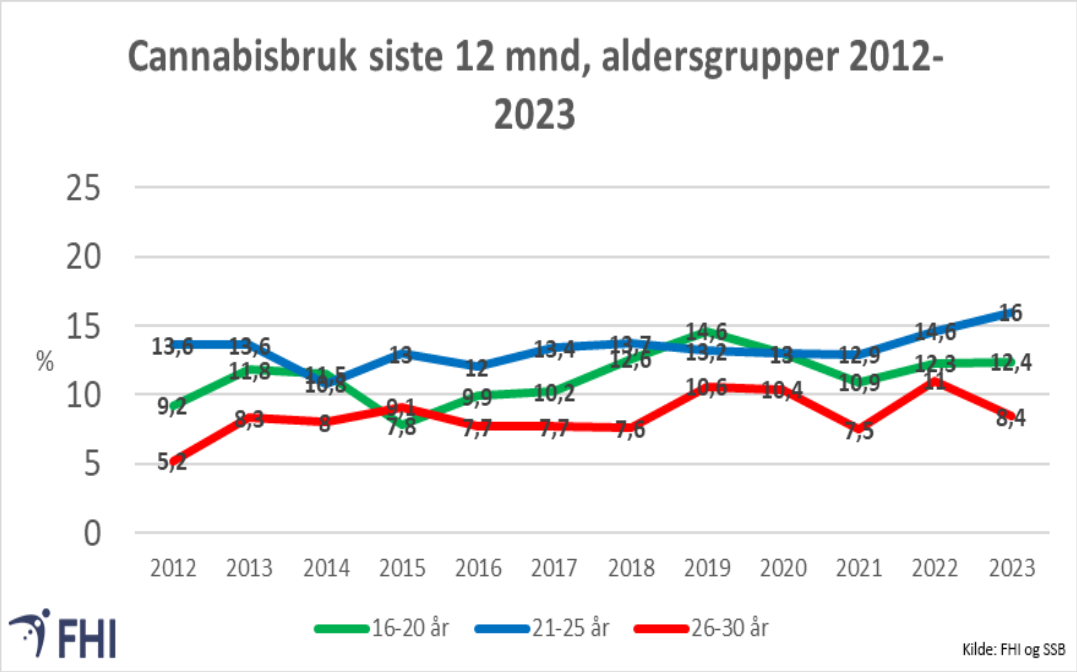

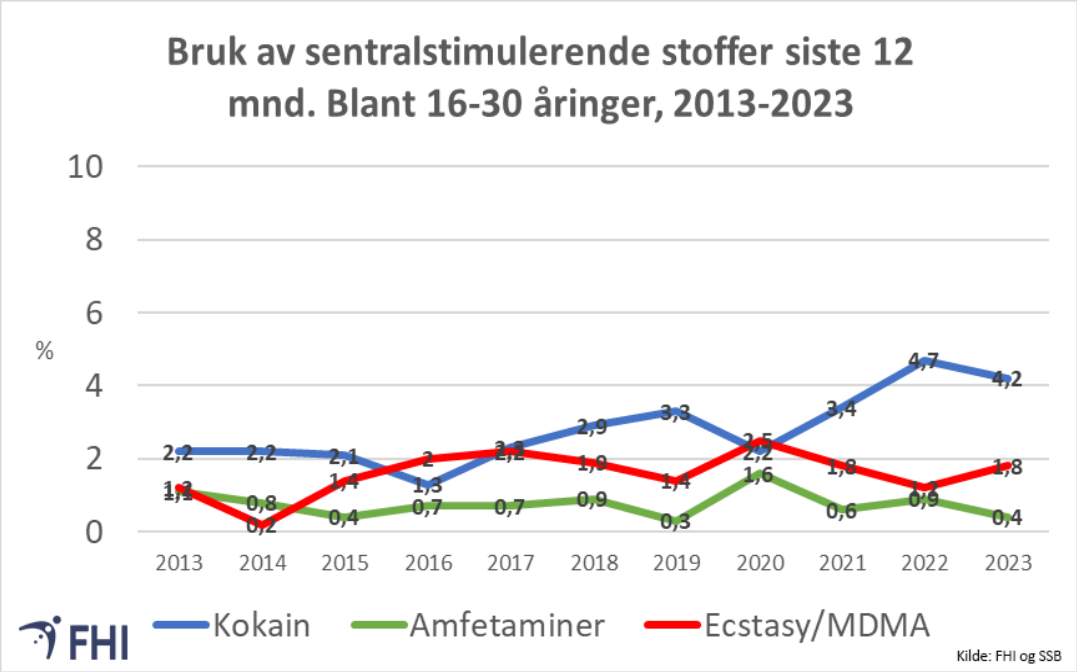

Antall med høyrisikobruk av opioider (heroin mv.) ble i 2013 beregnet til 9 000 personer, med et usikkerhetsintervall fra 6 700 til 14 000. Antall sprøytebrukere i 2019 er beregnet til 8500 personer, med et usikkerhetsintervall fra 7 100 – 10 000 personer. I perioden 2004 til 2019 har det vært en nedgang i beregnet antall sprøytebrukere per 1 000 innbyggere 15-64 år, fra 2,72 i 2004 til 2,36 i 2019. I 2013, 2017 og 2023 ble det gjennomført spørreundersøkelser blant personer med risikofylt narkotikabruk i store norske byer. Undersøkelsen i 2023 viser nedgang i sprøytebruk og mer bruk av alternative inntaksmåter. Samtidig var det flere som oppga å ha brukt heroin, kokain og morfin. (FHI 2024).

Situasjonen i Tønsberg

UngData

Ungdata er lokale barne- og ungdomsundersøkelser der skoleelever over hele landet svarer på spørsmål innenfor temaområder som foreldre, venner, skole, lokalmiljø, fritidsaktiviteter, helse og trivsel. som omfatter et bredt. På ungdomstrinnet og i videregående er det også spørsmål om rus, seksualitet, risikoatferd og vold.

Grafen nedenfor viser hvor **tilfreds med livet** ungdomsskoleelever i Tønsberg kommune er pr 2024. Ungdommene krysser av på en skala fra 0 til 10. De som krysser 6 eller høyere på skalaen regnes som tilfreds med livet.

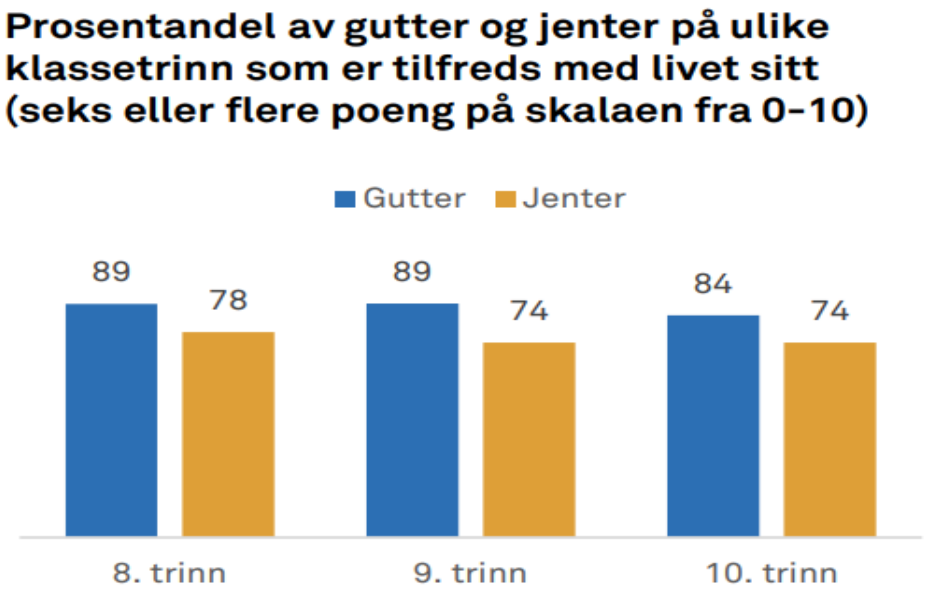

Neste graf viser prosentandel av ungdomsskoleelever i Tønsberg kommune pr 2024 som har **mange psykiske helseplager**. «Mange psykiske helseplager» er beregnet ut fra andelen ungdommer som i snitt svarer at de har vært ganske mye eller veldig mye plaget av seks psykiske helseplager den siste uka før undersøkelsen: Følt at alt er et slit, hatt søvnproblemer, følt seg ulykkelig, trist eller deprimert, følt håpløshet med tanke på framtida, følt seg stiv eller anspent og bekymret seg for mye om ting. Samlet rapporterer 19% om mange psykiske helseplager siste uke. I tidligere undersøkelser var det 14% i 2017, 16% i 2020 og 18% i 2021 som rapporterte det samme.

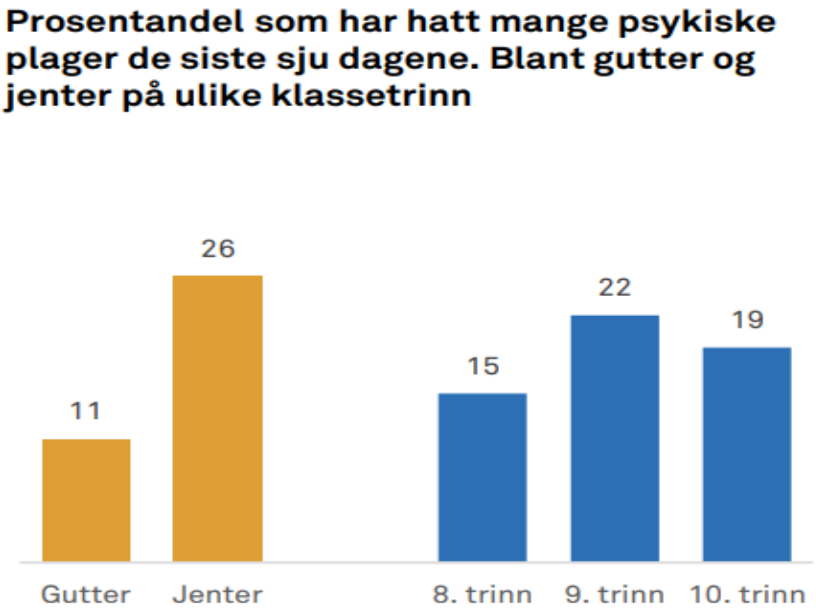

Grafen nedenfor omfatter ungdom i Vestfold. Her har vi også med videregående skoler. Tallene for fylket er hentet fra Lanseringsseminar 23.mai 2024 «Ung i Vestfold 2024» i regi av Vestfold

fylkeskommune. 84% av ungdomsskoleelever og 73% av videregående elever har besvart årets undersøkelse.

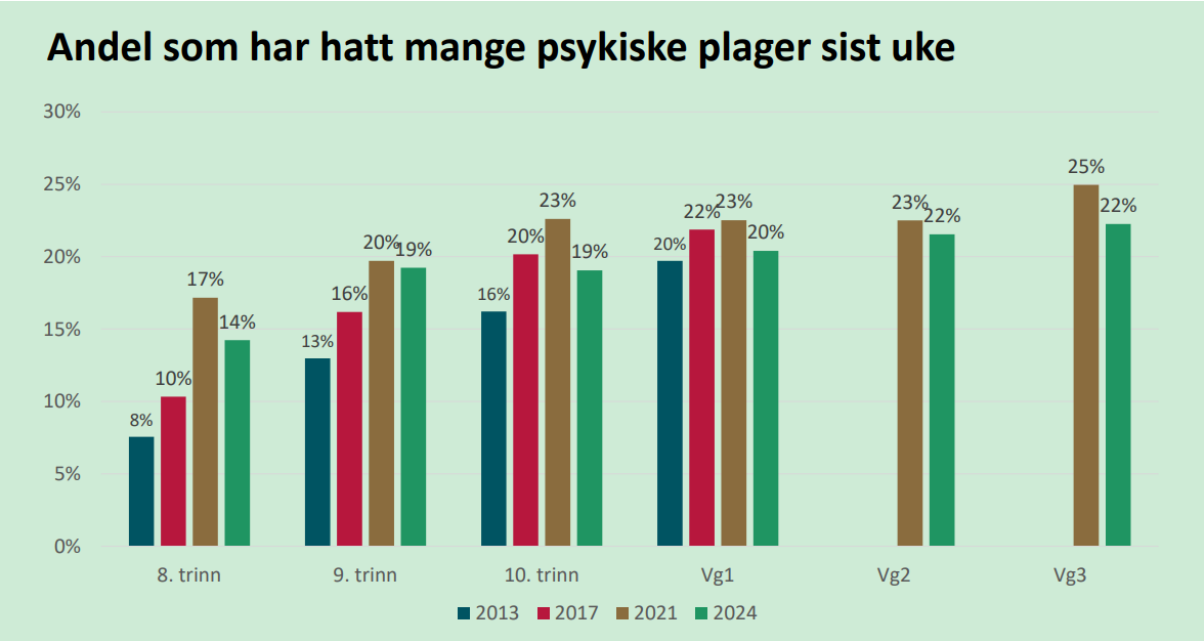

Nedenfor ser vi hvordan ungdomsskoleelever i Tønsberg har svart på spørsmål om de har vært beruset på **alkohol** i løpet av det siste året fordelt på klassetrinn. Samlet for ungdomstrinnet er tallet 18%. Dette er en økning fra 15% i 2017, 13% i 2020 og 10% i 2021.

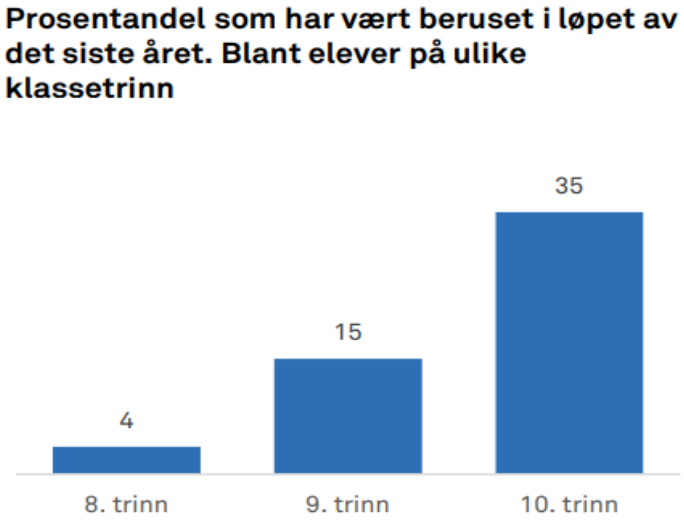

Når det gjelder bruk av **hasj eller marihuana** er det samlet 6% på ungdomstrinnet som har brukt dette det siste året. Nedenfor ser vi at det i hovedsak skjer i 9. og 10. trinn. I tidligere undersøkelser var det samlede tallet for ungdomstrinnet 4% i 2017 og i 2020, og 3% i 2021.

Prosentandel som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

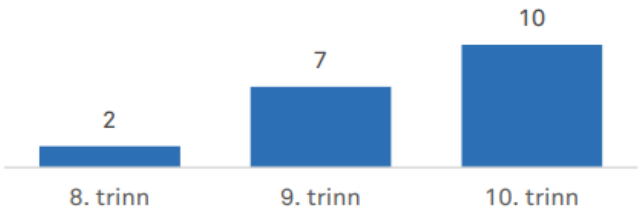

De tre neste grafene omfatter elever ved ungdomskoler og videregående skoler i Vestfold. Den første grafen viser hvor stor prosentandel som drikker **alkohol** månedlig. Vi ser en nedgang i 2021 som kan skyldes begrensninger under pandemien. Det har, som vist til tidligere i planen, vært en betydelig nedgang i ungdommers alkoholbruk nasjonalt fra starten av 2000-tallet. Det siste tiåret har nedgangen stoppet opp og alkoholbruket blant ungdom har i en periode vært relativt stabilt. Som vi ser av grafen, er det økning i alkoholbruk på alle klassetrinn i 2024.

Drikker alkohol månedlig

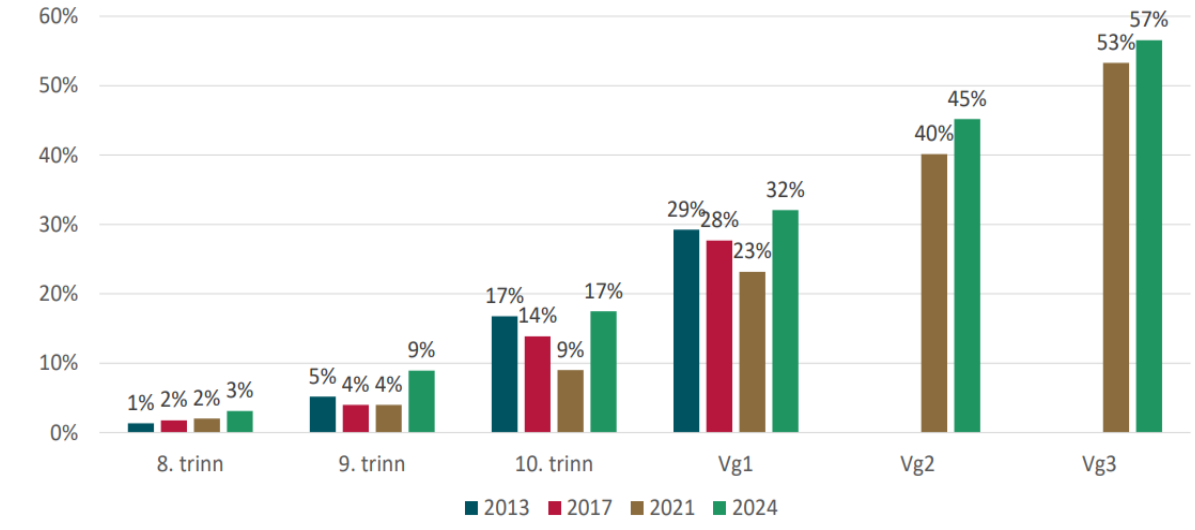

Som vi ser nedenfor er det en økning i bruk av **hasj** på alle klassetrinn i 2024, men unntak av 3. klassetrinn på videregående.

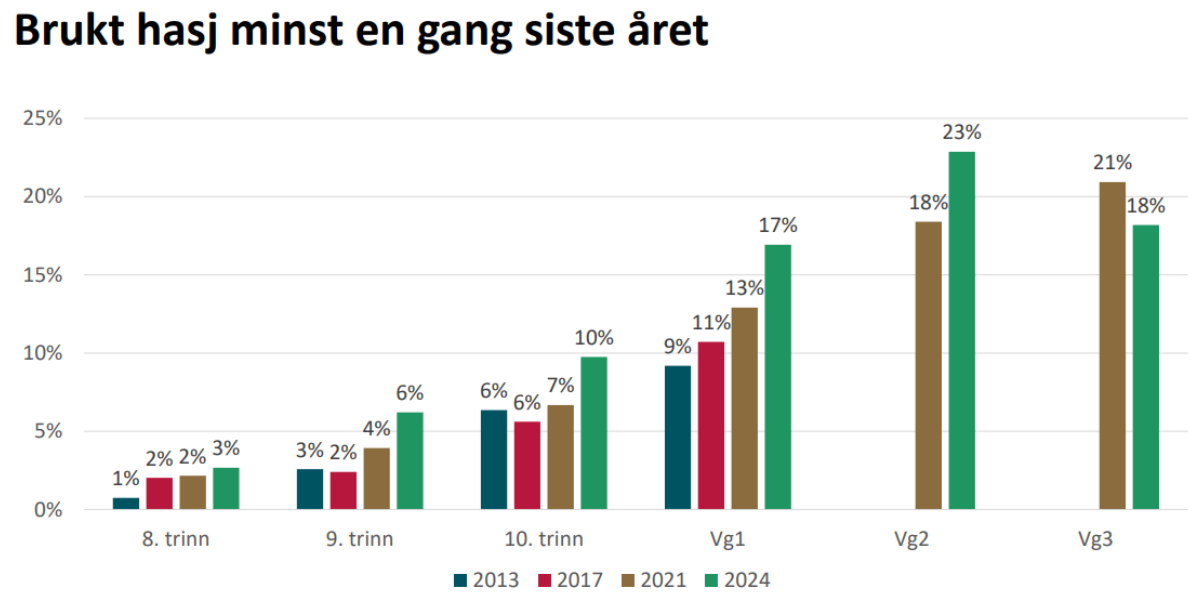

Grafen nedenfor viser bruk av kokain, amfetamin og MDMA/ecstasy fordelt på klassetrinnene i 2024. Her ser vi høyest tall for bruk av kokain blant gutter i 2. og 3. klassetrinn.

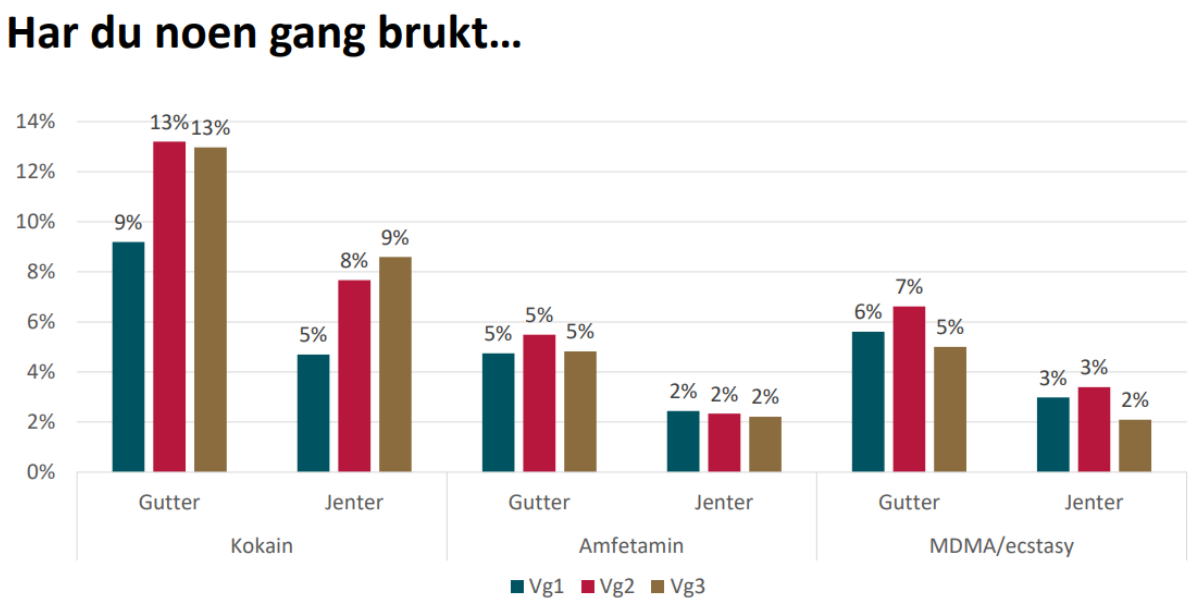

Folkehelseundersøkelsen

Folkehelseundersøkelsen Helse og Trivsel i Vestfold og Telemark ble sist gjennomført høsten 2021. Drøye 34 000 personer over 18 år (38% av de spurte) svarte på undersøkelsen som dekker temaer som nærmiljø, helse, sosial støtte, helsevaner, skader og fysisk miljø og livskvalitet. 4.491 av Tønsberg sine innbyggere svarte på undersøkelsen. Dette tilsvarer 40% av de spurte. Når det gjelder generell **helse** vurderer 75% av våre innbyggere sin helse som god eller svært god. Snittet for fylket ligger på 71% (Knapstad et al., 2022)

Psykiske plager omhandler opplevd nervøsitet/indre uro, redsel/engstelse, håpløshet og nedtrykthet/tungsindighet siste uke. Samlet oppgir 13% av innbyggerne i Tønsberg å ha psykiske plager. Snitt for fylket er 14%, mens fylket ligger litt over landet for øvrig. Når det gjelder **alkoholbruk** skiller Tønsberg seg i større grad ut fra fylket og landet for øvrig. 28% oppgir at de drikker alkohol to ganger i uken eller oftere. Kun én kommune ligger høyere her. Tilsvarende snitt for fylket er 25%, mens det i fylkene for øvrig varierer mellom 14 og 22%. Også når det gjelder høyt alkoholinntak ligger Tønsberg høyt med kun to kommuner foran seg. 18% av innbyggerne oppgir å drikke minst seks enheter oftere enn månedlig. Snittet for fylket og landet for øvrig er her 17% (Knapstad et al., 2022)

Folkehelse- og oppvekstprofil

Folkehelseinstituttet presenterer hvert år en folkehelseprofil og en oppvekstprofil for den enkelte kommune. I folkehelse- og oppvekstbarometerne sammenliknes kommunens nøkkeltall med fylket og landet som helhet.

Folkehelseprofilen for 2024 viser at Tønsberg kommune har en større byrde av psykiske sykdommer og lidelser enn landet for øvrig. Kommunen har en større forskjell i forventet levealder mellom de med kun grunnskole og de med videregående/høyere utdanning enn landet for øvrig. Dette er en indikator på sosiale helseforskjeller i kommunen. (FHI, 2024)

Oppvekstprofilen for 2024 viser at Tønsberg kommune har flere unge mellom 18 og 29 år som mottar uførepensjon enn landet for øvrig. Unge mellom 15 og 24 år oppsøker fastlege og legevakt for psykiske symptomer/lidelser oftere enn unge i landet for øvrig og flere unge rapporterer om søvnproblemer. Profilen viser at flere unge er fornøyd med treffsteder og er medlem i en fritidsorganisasjon enn i landet for øvrig. Færre ungdomskolelever rapporterer at de har drukket seg beruset på alkohol siste året enn landet for øvrig (FHI, 2024).

BrukerPlan

BrukerPlan-kartlegging gjennomføres i nær sagt alle landets kommuner. Her kartlegges personer som mottar kommunale tjenester for psykisk helse- og/eller rusutfordringer. Det er fagpersoner som kartlegger brukerne. Det gjøres en individuell vurdering av funksjonsnivå innenfor de åtte livsområdene: bolig, arbeid/aktivitet, økonomi, fysisk helse, psykisk helse, rus, sosial fungering og nettverk. Samlet skår på hvert område vises som grønt (tilfredsstillende), gult (noen utfordringer) eller rødt (omfattende utfordringer) nivå. I tillegg kartlegges nåværende tjenester og fremtidig behov. Formålet med kartleggingen er å gi et godt kunnskapsgrunnlag for planlegging av fremtidige tjenester.

Siste kartlegging er gjennomført sommeren 2024. 393 personer som mottok tjenester fra psykisk helse og rustjenestene for voksne, fengselshelsetjenesten og beboere i tilrettelagte boliger og ble kartlagt. Personene er fordelt i to hovedgrupper «Psykisk helse» og «Rus/ROP» (Rus og psykisk lidelse) og resultatene presenteres i hver sin oversikt nedenfor.

Psykisk helse

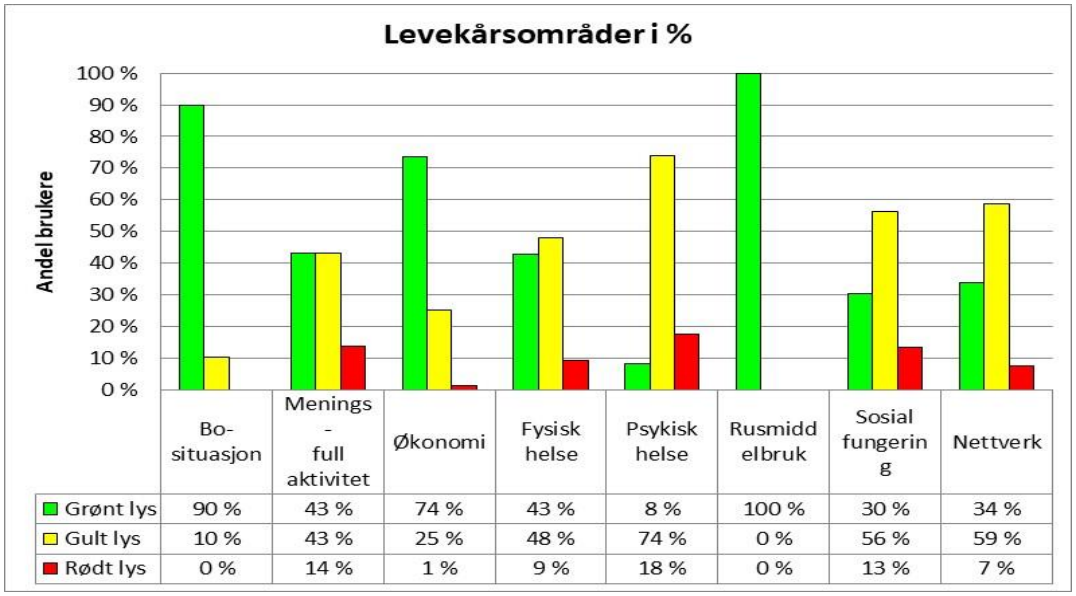

	Bo-situasjon	Meningsfull aktivitet	Økonomi	Fysisk helse	Psykisk helse	Rusmiddelbruk	Sosial fungering	Nettverk
Grønt lys	90 %	43 %	74 %	43 %	8 %	100 %	30 %	34 %
Gult lys	10 %	43 %	25 %	48 %	74 %	0 %	56 %	59 %
Rødt lys	0 %	14 %	1 %	9 %	18 %	0 %	13 %	7 %

Rus og ROP

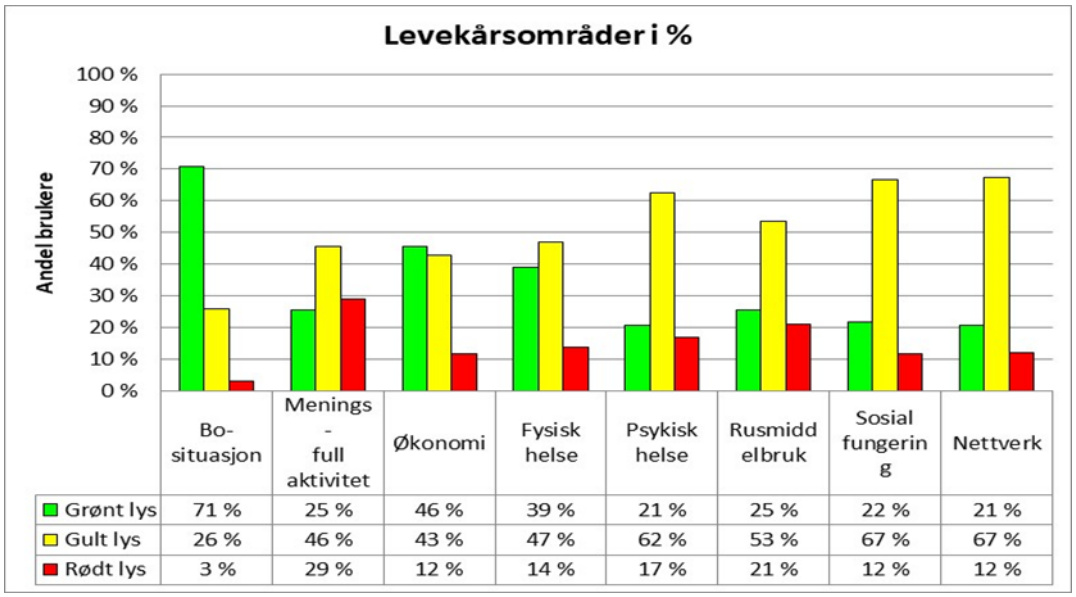

	Bo-situasjon	Meningsfull aktivitet	Økonomi	Fysisk helse	Psykisk helse	Rusmiddelbruk	Sosial fungering	Nettverk
Grønt lys	71 %	25 %	46 %	39 %	21 %	25 %	22 %	21 %
Gult lys	26 %	46 %	43 %	47 %	62 %	53 %	67 %	67 %
Rødt lys	3 %	29 %	12 %	14 %	17 %	21 %	12 %	12 %

Som vi ser skårer personer med ruslidelser og ROP-lidelser jevnt over dårligere på de ulike levekårsområdene enn personer med psykiske lidelser. Mange har ikke meningsfylt aktivitet i hverdagen, mange har begrenset sosialt nettverk og begrenset sosial fungering (herunder å ivareta daglige gjøremål i bolig, butikker og kontakt med offentlige kontorer).

PLO-analyse og helhetlig innsatstrapp (Agenda Kaupang)

Agenda Kaupang har gjennomført en analyse av kostnader og tjenesteprofil innen pleie- og omsorgstjenestene i Tønsberg kommune i 2024. Det er gjort sammenlikningsanalyser med andre kommuner og grupper av kommuner.

For brukergruppen psykisk helse og rus (innbyggere over 18 år) viser analysen at kommunen har flere tjenestemottakere en snittet. En høyere andel har forebyggende og psykososiale tjenester (lavterskel). Kommunen har færre tjenestemottakere med arbeids- og aktivitetstilbud og støttekontakt enn snittet, men noen flere med tjenester i bemannet bolig. Når det gjelder årsverksinnsatsen har Tønsberg tydelig flere årsverk enn snittet i referansegruppen. Dette skyldes økt innsats på de laveste trinnene i den helhetlige innsatstrappen – arbeids- og aktivitetstilbud, ambulerende miljøarbeidertjeneste og forebyggende psykososialt arbeid. Årsverksinnsatsen i bemannet bolig er lavere enn snittet.

Helhetlig innsatstrapp «Tønsbergtrappa» ferdigstilles høsten 2024.

Tall fra Dødsårsaksregisteret og Feltpleien

Tabellen nedenfor viser narkotikautløste dødsfall og dødsfall som skyldes alkoholbruk i fylket og landet som helhet siste fem år. Dødsfall som skyldes alkoholbruk gjelder i hovedsak avhengighet og leversykdom knyttet til et høyt alkoholkonsum over mange år, samt akutt alkoholforgiftning. Dødsfall hvor alkohol kan være en medvirkende årsak er ikke iberegnet - eksempelvis sykdommer som forverres av alkoholbruk, og ulykker (Dødsårsaksregisteret, 2024).

FHI viser til at heroin var den vanligste underliggende årsak til overdosedød før 2016. Etter dette har andelen som har dødd med opiod-legemiddel økt jevnt. Blant denne gruppen finner vi flere kvinner, flere over 50 år, personer med uførepensjon og høyere gjennomsnittsinntekt, flere med ryggproblemer. Det vises til at nye overdoseforebyggende tiltak bør utvikles for å nå en mer sammensatt gruppe enn tidligere.

Dødsår		2019	2020	2021	2022	2023
Dødsårsak	Bofylke					
Total	Total	587	718	621	730	813
	Vestfold	26	38	34	37	44
Narkotikautløste dødsfall iht EMCDDA	Total	275	331	249	332	363
	Vestfold	16	13	14	24	18
Dødsfall som skyldes alkoholbruk	Total	312	387	372	398	450
	Vestfold	10	25	20	13	26

Narkotikautløste dødsfall har Feltpleien i Tønsberg, som et ledd i det overdoseforebyggende arbeidet, fulgt tett over flere år. Tabellen nedenfor viser narkotikautløste dødsfall blant personer folkeregistrert i Tønsberg kommune (Dødsårsaksregisteret, 2024)

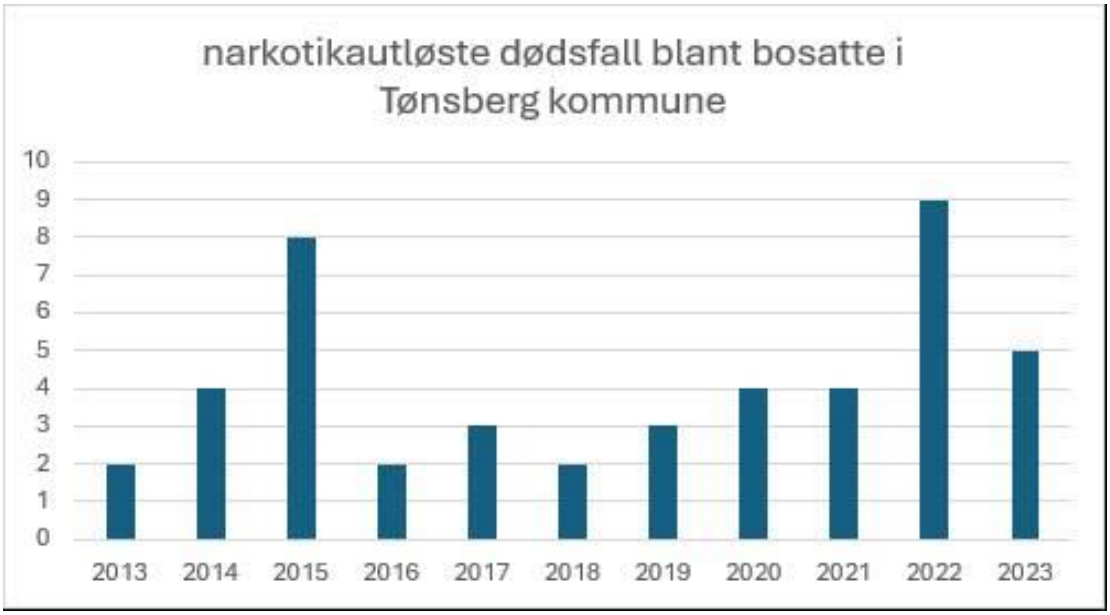

Feltpleien har også innhentet oversikt over ambulansetjenestens **utrykninger til overdoser** i kommunen. Tallene er innhentet fra Sykehuset i Vestfold, Prehospital klinikk og er justert slik at de dekker nåværende kommunegrense, også før 2020. Tallene for 2024 er pr 23.07.24.

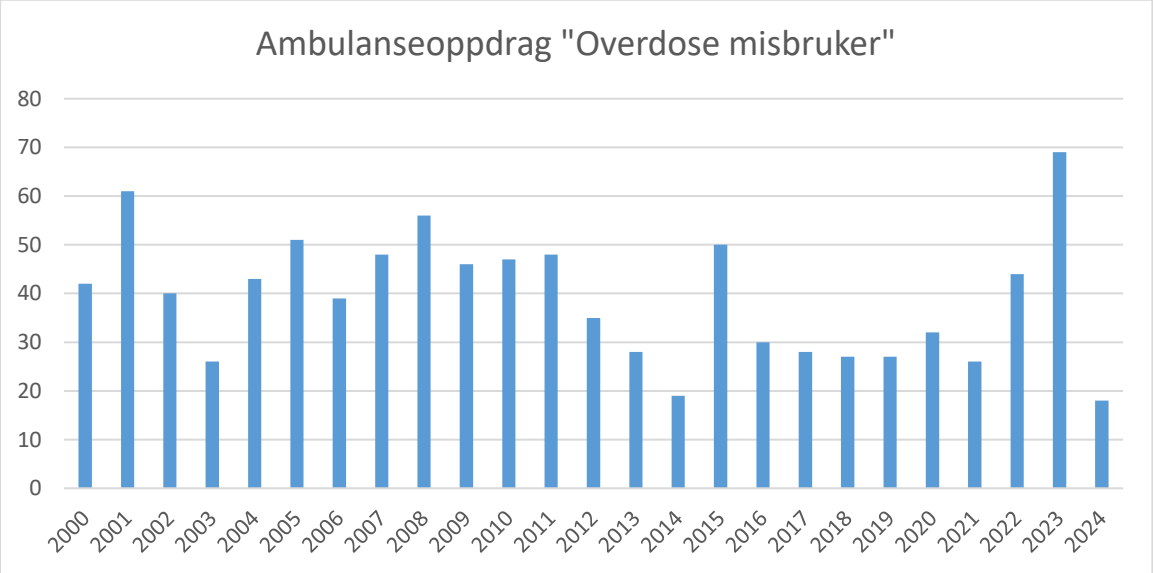

Feltpleien har de siste årene mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet og Statsforvalter til overdoseforebyggende arbeid og har arbeidet systematisk med ulike tiltak i overdosestrategien. Et av tiltakene er utdeling av Nalokson nesespray, som er en motgift mot overdose på opiater. Sprayen

og opplæring gis brukere, hjelpeapparatet, politiet mfl. Et annet tiltak er SWITCH-kampanjen der man påvirker brukere til røykeheroin fremfor å bruke sprøyter. Tallene nedenfor er innhentet fra Feltpleien.

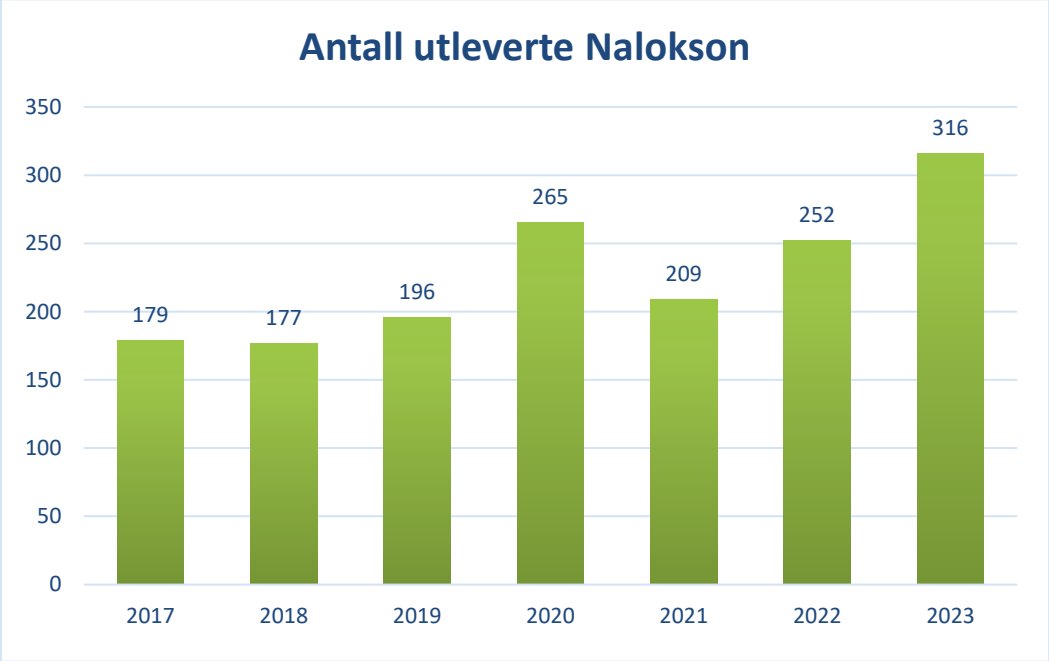

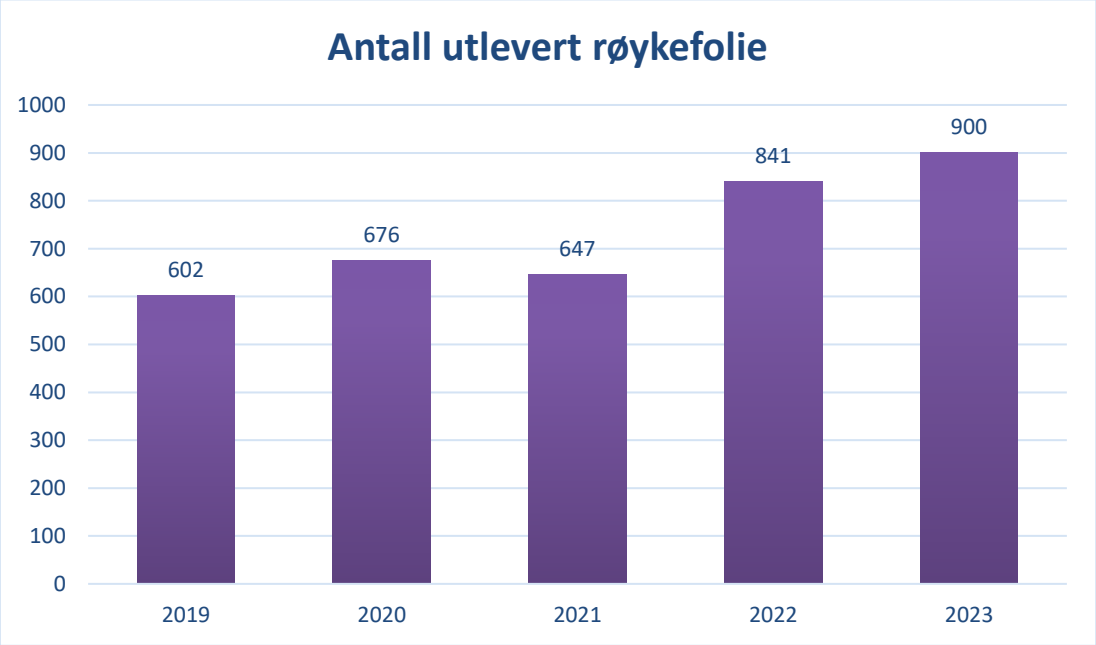

Statistikk fra politiet

Nedenfor vises oversikter fra politiet over rusrelaterte anmeldelser og straffesaker med gjerningssted Tønsberg kommune. Tallene er basert på uttrekk fra politiets straffesakregister og politiets operasjonslogg.

Tabell 1 Narkotikarelaterte saker, 01.01.2021-16.09.2024

Kriminalitetstype narkotika - Registrerte lovbrudd i Tønsberg kommune 01.01.2021-16.09.2024				
	2021	2022	2023	2024
0751 Narkotikaovertredelse	115	104	127	85
0752 Grov narkotikaovertredelse	12	15	8	9
0753 Grov narkotikaovertredelse, betydelig mengde		3	1	
0757 Dopingovertredelse	14	3	9	9
7101 Narkotika, bruk (§24)	70	45	17	3
7102 Narkotika, besittelse (§24)	48	62	84	69
7110 Doping bruk (§24a)	2			
7111 Doping besittelse (§24a)	2	2	4	1
7199 Legemiddelloven diverse		4	1	2
7199 Narkotika, diverse	3	4		
Totalt	**266**	**242**	**251**	**178**

Oppdrag relatert til rus, 01.01.2021-16.09.2024

Oversikten nedenfor viser politiets rusrelaterte oppdrag/utrykninger i Tønsberg kommune.

Rusrelaterte oppdrag Tønsberg kommune 01.01.2021-16.09.2024	
År	**Antall oppdrag**
2021	510
2022	568
2023	766
2024	592

Tabellen viser antall oppdrag kategorisert med en eller flere av de aktuelle kodene nedenfor pr år.

- BERUSET PERSON
- BERUSET UNDER 18
- PÅVIRKET/BERUSET BÅTFØRER
- RUSET PERSON
- NARKOTIKA BESITTELSE
- NARKOTIKA BRUK
- NARKOTIKA DIVERSE
- NARKOTIKA INNFØRSEL
- NARKOTIKA OPPBEVARING
- NARKOTIKA OVERDOSE
- NARKOTIKA PRODUKSJON
- DOPINGMIDLER BRUK
- DOPINGMIDLER INNFØRSEL
- PÅVIRKET ALKOHOL
- PÅVIRKET ANNET

Tjenestetilbud og tiltak i kommunen

Barn og unge

Tilbudene for barn og unge inkluderer både forebyggende tiltak, behandling og oppfølging. Det vises til vedlegget for mer detaljert oversikt.

Barnehage og skole – barnehage og skole har flere tiltak som tverrfaglige ressursteam i barnehagene, tverrfaglig team på skolene, skolefraværsteam, tidlig innsats ved bruk av Kvellomodellen og FUN - et program for livsmestring. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) gir opplæring, råd og veiledning til barn, unge og deres foreldre som har behov for ekstra oppfølging. PPT deltar også i ulike tverrfaglige team.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten – har tilbud om fødsels- og ammeforberedende kurs, barselgrupper, ulike gruppetilbud i skolen, helsesykepleier på skolene og helsestasjon for ungdom.

Ung i Tønsberg - drifter ulike tiltak for ungdom som kommunens fire fritidsklubber og har samarbeid med ulike organisasjoner om møteplasser og tiltak knyttet til aktivitet, ferie- og fritidsaktiviteter, ungdomslos og utekontakt.

Familiehuset – tilbyr lavterskel psykisk helsetjenester for gravide, barn, ungdom og foreldre/familier. Familiehuset har flere ulike tilbud som samtaler, div grupper for barn og ungdom, foreldreforberedende kurs og foreldrestøttende kurs. Familiehuset deltar også i tverrfaglig team og annet samarbeid med barnehage og skole.

UngArena+ er et lavterskeltilbud for unge mellom 13 og 25 år der ulike kommunale tjenester og Sykehuset i Vestfold arbeider sammen for å bedre ungdommers psykiske helse. Åpent ettermiddag/kveld hverdager. Helsestasjon for ungdom holder til i samme lokaler.

TFF – Tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne – har ansvar for aktivitetssenter, bo- og avlastningstilbud for barn og unge med atferdsutfordringer, ulike diagnoser og større psykiske vansker.

Barnevernstjenesten – har ulike forebyggende tiltak og hjelpetiltak som miljøarbeidere i skolen, foreldreveiledning, hjemkonsulent og nettverksmøter. Oppfølgning av barn som er under barnevernets omsorg. Ettervernstilbud opp til 25 år.

SMART – et kommunalt senter som skal spre nye ideer, ny praksis og verktøy som fremmer inkludering og livsmestring. Styrkebasert fokus. Aktuelt i skole, skolefritidsordning (SFO), barnehager, helsestasjon, barnevernstjeneste mv.

Voksne

Kommunen har et bredt spekter av tjenester og tiltak for voksne. Det vises til vedlegget for mer detaljert oversikt.

Møteplasser – det finnes flere lavterskeltilbud som tilbyr ulike aktiviteter, som Sidebygningen, tREffpunktet og Brobygger'n. Aktivitetshusene er også sosiale møteplasser, som på lik linje med de ovennevnte tilbyr sosiale fellesskap, aktiviteter, turer og matservering. Aktiv på dagtid er et treningstilbud, men også en viktig sosial arena. Friskliv tilbyr gruppetrening og ulike kurs for

personer som ønsker veiledning til endring av levesett. Grønn omsorg er en vedtaksbelagt tjeneste hvor brukerne blir hentet, tilbringer dagene på en gård, og blir kjørt hjem igjen.

Arbeid og aktivitet – VI på Hogsnes, VI på Torvet og Brobygger'n ung i arbeid er arbeidsrettede tilbud, hvor det både er tilrettelagte arbeidsplasser og arbeidstrening. Individuell jobbstøtte (IPS) er etablert som samarbeid mellom psykisk helsetjeneste og NAV, og bistår personer med moderate til alvorlige lidelser ut i ordinært arbeid. DRIV-huset er et tiltak fra NAV der unge under 30 år kan «droppe inn» og få bistand til å komme i jobb. Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen har også tilbud om ulike arbeids- og aktivitetsplasser.

Kurs og mestringstiltak – kommunen har tilbud om ulike kurs innen psykisk helse og levevaner og bidrar til igangsetting av selvhjelpsgrupper i samarbeid med Selvhjelp Norge. Flere organisasjoner har også tilbud om selvhjelpsgrupper.

Behandling og oppfølging – psykisk helsetjeneste tilbyr psykisk helsehjelp, både kortvarig oppfølging og mer langvarig oppfølging, uten forutgående søknad eller henvisning. Rustjenesten tilbyr Drop-in samtaler og mer langvarig oppfølging. Oppfølging og behandling gis individuelt eller i gruppe. Mestring- og oppfølgingstjeneste gis personer som har behov for bistand til å mestre hverdagen i egen bolig. Kommunens øvrige tjenester som fastlege, hjemmesykepleie, hjemmehjelp, støttekontakt, korttidsopphold/langtidsplass i institusjon og øyeblikkelig hjelp døgnplasser (ØHD) er også aktuelt for målgruppen. Rustjenesten har ansvar for å vurdere behov for tvang ved alvorlig misbruk og for gravide med skadelig bruk av rusmidler.

Lavterskel helsetilbud rus – Feltpleien er et lavterskel helsetilbud for rusavhengige som har mål om å forebygge sykdom og skade. Utdeling av brukerutstyr, sårbehandling, prevensjon, oppfølging Hepatitt, råd og veiledning. Koordinering av overdoseforebyggende tiltak.

Bolig – kommunen har ordinære utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. I tillegg har kommunen tilrettelagte boliger med fast tilknyttet bemanning for personer med psykisk helse og/eller rusutfordringer. Kommunen kjøper også 23 plasser ved Farmannshjemmet (omsorgsinstitusjon) av Frelsesarmeen. NAV har plikt til å skaffe bostedsløse midlertidig bolig og Kirkens Bymisjons boteam bistår personer med å skaffe egnet bolig.

Psykososialt kriseteam – gir psykososial oppfølging i en tidlig fase ved ulykker og alvorlige hendelser. Teamet kontaktes fortrinnsvis via legevakt og gir tilbud til både barn, unge og voksne.

Tilbud i regi av frivillige og ideelle organisasjoner

Frivillige organisasjoner og ideelle organisasjoner har en lang rekke tilbud både for barn, unge og voksne som er svært viktige supplement til kommunens egne tilbud. Det er også mange gode eksempler på samarbeidstiltak mellom organisasjonene og kommunen. I Mestring og helse er det **frivillighetskoordinator** i full stilling som skal bidra til å styrke samarbeidet med frivillige og organisasjoner. **Friskus** er en digital aktivitetskalender som samler kommunens lavterskeltilbud og frivillige tilbud på en plass. Friskus benyttes også for å distribuere kultur- og fritidskort og for å rekruttere frivillige. Det vises til vedlegget for oversikt over et utvalg av tiltak fra frivillige og ideelle organisasjoner.

Bruker- og mestringsperspektiv

Det har skjedd en stor utvikling på psykisk helse og rusfeltet de siste tiårene. Det legges stadig større vekt på brukerens eget bidrag til endring og mestring og økt brukerinnflytelse. Barn, unge og voksne med behov for hjelp skal være den viktigste aktøren i kontakten med hjelpeapparatet. Vi trenger særlig å lytte til barn og unge så deres stemmer blir hørt. Brukerkunnskap skal være likestilt med forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap.

Recovery («å komme seg») er et faglig perspektiv som handler om myndiggjøring og kontroll over eget liv. Tiltakene som iverksattes skal støtte opp om personens bedringsprosess. Hverdagslivet - hjemmet, skole og utdanning, arbeid og aktivitet, økonomi, sosiale arenaer, lokalmiljø, venner og familie er tillagt stor vekt. Perspektivet vektlegger at personen er ekspert på seg selv og at relasjonen til hjelper er preget av likeverdighet, åpenhet, ærlighet og tillit. Tjenestetilbudet i kommunen er i stor grad basert på recovery som et grunnleggende faglig perspektiv. Det er også tatt i bruk metodikk som IMR (Individuell mestring og tilfriskning) der det jobbes etter et behandlingsprogram med mål om å gi brukere håp, økt livskvalitet og mestring.

Styrkebasert tilnærming og **livsmestring** er andre sentrale begreper i kommunens arbeid på feltet. SMART senter for sosial innovasjon har fokus på å skape gode oppvekstmiljøer som ivaretar barns grunnleggende behov, som tilhørighet, venner, inkludering, glede ved å lære og følelsen av å mestre eget liv. Fokus på styrker, medvirkning, anerkjennelse og relasjoner. Livsmestringsprogrammet #FUN (Følelser – Ungdom – Nytenkning) i ungdomskolen tar utgangspunkt i positiv psykologi og omfatter temaene: positive relasjoner, styrker, positive følelser, positiv helse, engasjement, mening, mestring/prestasjon og lek/humor/glede. Elevene har ønske om å lære mer om egen psykiske helse og hva som er «normalt», og å vite hva man kan snakke om og gjøre for andre sånn at de kan føle seg bedre.

Det har blitt større åpenhet rundt psykisk lidelser og ruslidelser i samfunnet, men mange opplever fortsatt fordommer og stigma. Det er viktig at vi som kommune jobber mot større **åpenhet og inkludering** og sikrer at alle mottar likeverdige tjenester. I helse- og omsorgstjenesteloven er kommunens ansvar overfor personer med psykiske lidelser og ruslidelser spesielt understreket.

Mange opplever også **sosialt utenforskap** og har dårlige levekår. **Arbeid og utdanning** er helsefremmende, og det å ha en jobb å gå til gir mening, mestring, sosialt fellesskap og struktur i hverdagen. Høyere inntekt gir bedre levekår og mulighet for økt deltakelse i samfunnet. Det er viktig at helsetjenestene har fokus på den enkeltes mulighet for utdanning og arbeid og et tett samarbeid med NAV.

Brukermedvirkning kan sikres på ulike måter. Noen av tjenestene, som Sidebygningen og UngArena+, har ansatt personer med egenerfaring betegnet som **erfaringskonsulenter**. Ung i Tønsberg har ansatt **ungdomsmentorer**. Flere tjenester har **brukerråd** og beboermøter. Kommunen har **politiske råd og utvalg** som ungdomsrådet, eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og innvandrerutvalg. Dette er rådgivende organ gir anbefalinger og innspill i politiske saker som berører de ulike gruppene. **Tilbakemeldingsverktøyet FIT** (Feedback Informerte Tjenester) brukes i deler av tjenestene for voksne. Dette er skjema (papir/digitalt) der bruker gir tilbakemelding til hjelper umiddelbart etter hver samtale. Hensikten er å sikre større grad av brukermedvirkning og tilpasset behandling og oppfølging. **Brukerundersøkelser** gjennomføres i flere

av tjenestene og et område som skal prioriteres fremover. Det skal gjennomføres brukerundersøkelser i alle tjenester jevnlig og undersøkelsene skal tilrettelegges slik at flest mulig deltar.

Helhetlige og koordinerte tjenester

Det er bygget opp et bredt sett av lokale tiltak innen psykisk helse og rusfeltet. Både kommunen, spesialisthelsetjenesten og frivillig sektor er aktører på dette feltet. Det er positivt med et mangfold av tjenester, men for mange innbyggere kan tilbudet oppleves som svært uoversiktlig og fragmentert. Dette stiller store krav til god samhandling tjenestene imellom. Det er etablert mange ulike ordninger for å sikre dette, men mye gjenstår fortsatt.

Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til å få utarbeidet en **individuell plan** (IP) og en **koordinator**. Hensikten er å sikre et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud, sikre medvirkning og innflytelse og styrke samhandlingen både med bruker, pårørende og øvrig tjenesteapparat. I vår kommune kan man søke tildelingskontoret om IP og koordinator.

De siste årene har det vært innført en rekke **nasjonale pasientforløp** innen psykisk helse- og rusområdet. Pasientforløpene er ment å gi mer helhetlige og forutsigbare behandlingsforløp uten unødvendig ventetid, økt brukermedvirkning og brukertilfredshet. Det er utarbeidet pasientforløp for psykiske lidelser, rusbehandling, tvangslidelse, psykoselidelser, spiseforstyrrelser, somatisk helse og levevaner og gravide og rusmidler. De fleste pasientforløpene omhandler i stor grad det som foregår i spesialisthelsetjenesten, men kommunens ansvar for oppfølging og koordinering før, under og etter behandling tydeliggjøres. Evaluering to år etter de første pakkeforløpene ble innført, viste at det mangler en god del for å oppnå målene, herunder målene om brukermedvirkning og sammenhengende tjenester (SINTEF, 2021).

Nasjonalt forløp barnevern – kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus skal sikre barn i barnevernet bedre helsehjelp. Barn i barnevernet har høyere risiko for å utvikle ulike helseutfordringer og det er viktig at barna får hjelp så tidlig som mulig. I Tønsberg har Nasjonalt forløp barnevern blitt etablert gjennom et samarbeid mellom helse og barnevern i kommunen. En samarbeidsgruppe har blitt opprettet der barneverntjenesten kontaktpersoner bringer inn aktuelle saker for drøfting med samtykke fra de det gjelder. i gruppen sitter fagrådgivere fra barneverntjenesten, psykolog fra Familiehuset/Ung Arena+ og ansatt fra helsestasjonen. Gruppen gir råd og veiledning om Nasjonalt forløp er aktuelt i saken og hvilken/hvilke helseinstanser som kan hjelpe barnet/ungdommen med de helseutfordringer det er bekymring for. Barneverntjenesten sender deretter henvisning til aktuelle instanser om kartlegging og utredning i henhold til Nasjonalt forløp barnevern.

Samhandlingsreformen har medført økte forventninger til hva som skal tilbys av behandling og oppfølging i kommunen. Kommunen har fått et større ansvar for behandling og oppfølging av personer med lettere og moderate lidelser. Endringer i spesialisthelsetjenesten, med dreiing fra langtids døgnbehandling til polikliniske tjenester, har medførte at kommunene også har fått et større ansvar for å ivareta personer med omfattende psykisk helse- og ruslidelser. Det er fortsatt

uklare grenser mellom hva som skal tilbys i spesialisthelsetjenesten og hva kommunen skal tilby, dette gjelder både for barn og unge og voksne.

Det er forventninger om at kommunene og helseforetakene har et tett samarbeid på et overordnet nivå og inngår samarbeidsavtaler. Det foreligger ingen spesifikke avtaler mellom helseforetaket og kommunen innen psykisk helse og rusområdet, men de generelle avtalene er gjeldene. I Utviklingsplanen for sykehuset i Vestfold 2022-2025 vises det til behov for å styrke samhandlingen med kommunene innen psykisk helse og avhengighet. Sykehuset vil ytterligere spisse og spesialisere sitt tilbud og ser det naturlig å styrke den polikliniske og ambulante virksomheten. I **Helsefellesskapet i Vestfold** er alle kommunene, helseforetaket, fastlegene og brukere representert. Helsefellesskapet skal sikre samlet planlegging og utvikling av tjenestene. Tilbud til barn og unge, og tilbud til personer med alvorlige psykiske lidelser og rusproblemer, er to av fire prioriterte områder. Samhandlingsprosjektet **UngArena+** har mål om å skape en integrert tjeneste for ungdom mellom 13 og 25 år. Tiltaket skal møte de unges behov for lett tilgjengelig psykososial hjelp, og inkludere både kommune, spesialisthelsetjenesten og frivillige i et felles lavterskeltilbud. UngArena+ åpnet dørene i mars 2024, og er nå i en fase med utprøving av modellen. Det er også høsten 2024 søkt eksternt tilskudd til utprøving av en modell for **felles henvisningsmottak rus** for SIV, avdeling for rusbehandling (ARA) og kommunen.

For å sikre helhetlige og koordinerte tjenester finnes det flere fora både internt i kommunen, mellom kommunene og sammen med spesialisthelsetjenesten og andre aktører på feltet. **Forum for rus og psykisk helse i Vestfold** er en faglig møteplass på tvers av tjenestenivåene. **Forum for psykisk helse og politi i Vestfold** er et samhandlingsorgan som skal bidra til god samhandling mellom politiet, sykehuset, ambulansetjenesten, legevakt og øvrige kommunale tjenester. Kommunen har en **SLT-koordinator** (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak). Innenfor SLT-arbeidet finnes nettverk på ulike nivåer som samler politi, kommunale tjenester og andre aktører. Internt i kommunen finnes ulike etablerte møter på tvers av tjenestene. **Koordinerende enhet** for barn og unge og koordinerende enhet for voksne skal bidra til helhetlige tjenester for den enkelte.

Forhold som krever ekstra oppmerksomhet

Ved tilrettelegging av kommunens tjenestetilbud er det noen forhold det er viktig å være ekstra oppmerksom på. **Overgangsfaser** i livet kan by på utfordringer for noen. Dette kan være overgang fra barnehage til skole, fra barneskole til ungdomsskole og fra ungdomsskole til videregående. Det kan også være overganger senere i livsløpet, som overgang til pensjonisttilværelse og det å miste sin livspartner. Overganger mellom tjenester i hjelpeapparatet må vi ha ekstra fokus på. Dette gjelder både overgang fra tjenester for barn og unge til «voksentjenestene» og overgang fra behandling i spesialisthelsetjenesten til kommunale tjenester. Løslatelse fra soning er også en overgang som krever spesifikt fokus.

Vi må videre ha ekstra fokus på **barn som vokser opp i familier med strev**, som psykisk helse og rusutfordringer hos foreldre, foreldre i fengsel, de som har søsken med utfordringer og familier med fattigdomsutfordringer. Ifølge tall fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir, 2022) vokser mer enn hvert fjerde barn opp i Norge med en eller to foreldre som, enten har en psykisk lidelse,

eller har et alkoholmisbruk som er så alvorlig at det kan gå ut over daglig fungering. Å vokse opp under vanskelig betingelser kan medføre store utfordringer, men mange av barna klarer seg bra.

Psykisk helsetjeneste både for barn, unge og voksne opplever at mange henvender seg med behov for hjelp. Dette har medført at **mange må vente** før de får nødvendig hjelp. Tjenestene har utarbeidet standarder for hva som anses som forsvarlig ventetid ut fra personens hjelpebehov. Det er viktig at kommunen kan tilby hjelp på et tidlig tidspunkt for å forebygge utvikling av mer alvorlig problematikk og lidelser. Psykisk helsetjeneste for voksne er fra 2024 endret til å være en lavterskeltjeneste den enkelte kan oppsøke selv uten krav til søknad eller henvisning på forhånd.

Personer med **sammensatte utfordringer** krever ekstra oppmerksomhet. Personer med psykiske lidelser og ruslidelser (ROP) har også ofte somatiske lidelser. Mange med sammensatt problematikk lever lenger, og det kreves økt fokus på et helhetlig tjenestetilbud for å sikre forsvarlige tjenester for denne gruppen. Volds- og utageringsproblematikk må kartlegges i samarbeid med spesialisthelsetjenesten, og tjenestene må tilrettelegges for å håndtere personer med slik problematikk. Andre grupper som krever økt fokus og spesifikk kompetanse, er personer med utviklingshemming og psykisk lidelse eller ruslidelse. Kommunen samarbeider med IOGT i prosjektet URO (Utviklingshemming – Rus – Opplysning) om kartlegging, kompetanseheving og tiltaksinnretning for å bidra til at færre personer med utviklingshemming skal bruke rusmidler på en måte som skader dem selv eller andre.

Ifølge tall fra Folkehelseinstituttet er forekomsten av psykiske plager er høyere blant **innvandrere** fra lav og middelinntektsland enn i den øvrige befolkningen. Dette finner vi for både voksne og barn og unge med innvandrerbakgrunn. Innvandrere har gjennomgående mindre kontakt med helsetjenesten for psykiske plager enn det den øvrige befolkningen har (FHI, 2022). Kunnskap og tett samarbeid mellom tjenestene, som psykisk helsetjeneste, Familiehuset og Tønsberg Læringssenter er viktig for å sikre at de som har behov fanges opp og får tilrettelagt hjelp.

Lhbt+ er en forkortelse for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner, pluss personer med variasjon i kroppslig kjønnsutvikling/interkjønnpersoner, queerpersoner/skeive og andre personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Undersøkelser viser at personer innenfor disse gruppene er mer utsatt for symptomer på angst og depresjon og er mindre fornøyd med den psykiske helsen sin enn befolkningen for øvrig. Selvmordsforsøk og selvmordstanker og også mer utbredt. SSBs livskvalitetsundersøkelse fra 2020 viste at dobbelt så stor andel ikke-heterofile som heterofile har psykiske plager (Bufdir, 2024).

Innsatte i fengsel er en gruppe som har betydelig høyere forekomst av kroniske sykdommer, psykiske lidelser, ruslidelser og levekårsproblemer enn befolkningen for øvrig. Kommunen har ansvar for å tilby forsvarlige helse- og omsorgstjenester til innsatte ved de to fengslene som ligger i kommunen vår. Dette krever at fengselshelsetjenesten har god kompetanse både på psykisk helse, rus og somatikk, og at de har et tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten, kriminalomsorgen og andre aktører.

Befolkningsframskrivinger viser at det forventes en betydelig **vekst i antall eldre** på landsbasis frem mot 2050. I «Fagplan aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg» presiseres det at helse- og omsorgstjenestene må forberedes på et økt antall eldre med behov for tjenester og at proaktivt

arbeid med forebygging blir viktig. I SINTEF-rapport «Kommunalt psykisk helse- og rusarbeid 2021», som er utarbeidet på oppdrag fra Helsedirektoratet, fastslås det at kommunene ikke ser ut til å være godt forberedt på å møte de økende behovene knyttet til eldre innen psykisk helse- og rusarbeid. Det vises til at få kommuner kartlegger behov knyttet til psykisk helse og rus hos eldre, få har dette som tema i forebyggende hjemmebesøk og få gjennomfører kompetansehevende tiltak for ansatte på dette feltet (Ose & Kaspersen, 2021)

Pårørende har behov for oppmerksomhet i langt større grad enn det hjelpeapparatet har hatt hittil. Det har de siste årene vært økt fokus på pårørende som en ressurs og samarbeidspartner, men også å sikre pårørende hjelp for egen del. Barn som pårørende er en sentral gruppe. Helsedirektoratet har utarbeidet en veileder som presiserer helse- og omsorgstjenestenes ansvar for å involvere og støtte pårørende. Pårørende med store omsorgsoppgaver og/eller belastninger kan ha nytte ulike lavterskeltilbud og pårørendestøtte, men kan også ha behov for ulike avlastningstiltak for å makte krevende omsorgsoppgaver. Kommunen har behov for å videreutvikle tilbud på dette området for å sikre at informasjon om tilbudene når de pårørende. Samarbeid med frivillige organisasjoner og spesialisthelsetjenesten blir viktig. Pårørendekoordinator innen psykisk helse og rusområdet startet i august 2023 og er godt i gang med utvikling og koordinering av tiltak.

MÅL, STRATEGIER OG TILTAK

Planens mål, strategier og tiltak bygger på nasjonale og lokale føringer og relevant kunnskap. Det er lagt stor vekt på brukerkunnskap i form av innspill som er innhentet i planarbeidet og annen innbyggerinvolvering. Noen av innspillene er gjengitt under de ulike målene. Tønsberg kommune har et bredt spekter av gode tiltak som bidrar til å realisere strategiene for de ulike målene. Frivillige og ideelle organisasjoner utgjør et viktig og nødvendig supplement.

25 av tiltakene er videreføring fra perioden 2022-2024, mens det er tatt inn tre nye tiltak: Iverksetting av TryggEst-modellen, utprøving av felles henvisningsmottak rus for SIV, Avdeling for rusbehandling og Tønsberg kommune og vurdering av konseptet ABC for bedre psykisk helse.

I Tønsberg har vi fokus på styrker, mestring og medvirkning

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Åpenhet, ikke tabu»
- «Normalisere at alle har en psykisk helse»
- «Hente kunnskap fra de det gjelder»
- «Snakk med ungdommene, de voksne må høre på hva ungdommene sier»
- «Få ungdommer til å promotere de åpne tiltakene til andre ungdommer, da virker det mindre skummelt enn når voksne gjør det»

➢ «Gode rollemodeller som er åpne, og forteller om sine opplevelser om hvordan de fikk god hjelp, skaper håp»				
Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
FUN og SMART	Utvikle FUN som et konsept innenfor overgangen mellom barneskole og ungdomsskole SMART som en innarbeidet arbeidsform ved skolene	2022-2027	Innenfor rammen	OPP
Kunnskap om rus til ungdom og foreldre	Det utarbeides en plan for å formidle kunnskap om rus til ungdomsskoleelever og deres foreldre	2022-2027	Innenfor rammen	OPP
Individuell mestring og tilfriskning (IMR)	IMR tas i bruk som metodikk i aktuelle botiltak	2022-2027	Innenfor rammen	MH
Feedback Informerte Tjenester (FIT)	Tilbakemeldingsverktøyet FIT tas i bruk i flere deler av tjenestene for voksne	2022-2027	Innenfor rammen	MH
ABC for god psykisk helse	Vurdere konseptet ABC for å styrke psykisk helse. Mulig ny tilskuddsordning fra og med 2025.	2025-2027	Tilskudd	KSU OPP MH

I Tønsberg opplever alle tilhørighet og får brukt sine ressurser

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Innenforskap kan motvirke psykisk uhelse»
- «Det er viktig å føle at man har en verdi i samfunnet»
- «Åpen plass for ungdommer med voksne som kan snakke med dem er viktig»
- «Det er viktig å ha noe å gå til som gir mestring. Jeg opplever mestring i jobben og når man kan gjøre noe for andre»
- «Trygghet, stabilitet, rutiner, samhold, og et godt nettverk er viktig»
- «Det beste forebyggende arbeidet handler om inkludering. De som mangler tilhørighet, faller fort utenfor og kan havne i et rusmiljø»

Slik gjør vi det:

- Det finnes åpne, trygge og rusfrie møteplasser som er attraktive for alle aldersgrupper
- Kommunen har et differensiert aktivitetstilbud utformet i samarbeid med deltakerne
- Tett samarbeid med frivillige organisasjoner
- FRISKUS brukes for å synliggjøre aktiviteter, fritids- og kulturkort og rekruttere frivillige
- Alle som har behov, får bistand til å komme ut i arbeid

Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
Øke samarbeid med frivillige	Tilrettelegge for økt samhandling med frivillige i aktuelle tjenester	2022-2027	Innenfor rammen	MH OPP
«Følg inn»	Videreføre tiltaket der Sidebygningen tilbyr hjemmebesøk med informasjon om aktivitetstilbud og deltar sammen med bruker i en overgangsfase.	2022-2027	Innenfor rammen	MH
Flerkulturelt lavterskeltilbud	Videreutvikle aktivitetstilbud ved Sidebygningen i samarbeid med Tønsberg læringssenter og frivillige	2022-2027	Innenfor rammen + tilskudd	MH

I Tønsberg er hjelpen lett tilgjengelig

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Alle skal lett kunne finne noen å snakke med, noen som kan høre på – et fysisk menneske»
- «Vi vet ikke hva som finnes av tilbud – ingen har fortalt oss om det»
- «Det er ofte lang ventetid, jeg trenger hjelp nå»
- «Lavere terskel for å få hjelp for skoleungdom. Problem at ikke helsesykepleier er på skolen hver dag»

Slik gjør vi det:

- Benytter ulike kanaler for å nå frem med informasjon om tilbud som finnes
- Har tilgjengelige hjelpetiltak på arenaer der innbyggerne oppholder seg
- Styrker tilgangen til lavterskel hjelpetilbud
- Tilbyr hjelp uten unødvendig ventetid

Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
Økt tilgang på nettbasert kunnskap	Formidle både digitale kurs, selvhjelpsverktøy og kunnskapssider om psykisk helse og rus Utvikle egne kurs og møter om tematikken	2022-2027	Innenfor rammen + eksterne tilskudd	OPP MH
Informasjon til barn, unge og voksne	Videreutvikle plattformene for informasjon slik at alle innbyggere lett finner informasjon om tjenester, tiltak og kunnskap om psykisk helse og rus	2022-2027	Innenfor rammen	OPP MH
Styrke lavterskel psykisk helse barn, unge og familier	Flere ansatte på Familiehuset for å senke ventetiden.	2022-2027	Økt ramme + søke	OPP

			tilskudd hvis mulig	
Home Start - Familiekontakten	Videreføre samarbeidstiltaket mellom Familiehuset og Frelsesarmeen	2022-2027	Tilskudd ut 2024 + videre i ramme	OPP
UngArena+	Lavterskeltilbud for ungdom 13-25 år i samarbeid med spesialisthelse-tjenesten og frivillige. Utprøving av modell 2024-2025.	2022-2027	Tilskudd + innenfor rammen	OPP MH
Styrke lavterskel psykisk helse voksne	Styrke lett tilgjengelig samtaletilbud og redusere ventetid i tjenestene for voksne.	2022-2027	Innenfor rammen	MH
TryggEst	Iverksette TryggEst-modellen – vern mot vold og overgrep mot risikoutsatte voksne	2024-2027	Tilskudd+ innenfor rammen	MH KSU

Tønsberg får de som trenger det nødvendige tjenester av god kvalitet

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Veiledning av ansatte som normalt ikke jobber på feltet er viktig»
- «Vi bør ha et bedre tilbud til de med sammensatte lidelser – rus/psykiatri/somatikk»
- «Ha fagfolk som har god kunnskap om eldres behov – både fysisk og psykisk»
- «Eldre faller ofte mellom alle stoler. Det er behov for mer kunnskap om psykisk helse og rus i hjemmetjenesten og på sykehjem»
- «Kommunen bør sørge for at de kommunale rådgivningsenhetene får tilstrekkelig kunnskap om ulike rusmidler og hvordan de brukes»

Slik gjør vi det:

- Tjenestene er kunnskapsbaserte og har fokus på brukerkunnskap
- Kunnskap om psykisk helse og rus i alle virksomheter som møter innbyggerne
- Oppdatert kompetanse på ulike tilnærminger og behandlingsmetoder i tråd med økende forventninger til hva som skal behandles i kommunen
- Benytter aktuelle kartleggingsverktøy for å fange opp og gi riktig hjelp for psykisk helse og rusutfordringer

Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
Relasjonskompetanse i skolen	Filmbasert e-læring for de som jobber med barn i skole	2022-2027	Innenfor rammen	OPP
Relasjonskompetanse i hjelpetjenestene	Implementering av COS P i hjelpetjenestene for barn og unge	2022-2027	Eksternt tilskudd	OPP

«Alt i meg»	Kompetanseheving for de som jobber med barn og unge om seksuell helse. Videreføres under forskningsprosjektet «Bedre beskyttelse av barn»	2022-2027	Eksternt tilskudd	OPP
Kartleggingsverktøy	Økt kompetanse og kvalitet i bruk av kartleggingsverktøy innen psykisk helse og rus	2022-2027	Innenfor rammen	OPP MH
Mottakssenter	Etablere mottakssenter med oppsøkende funksjon for brukere med langvarig rus- og psykisk helseutfordringer	2022-2027	Innenfor rammen + eksternt tilskudd forprosjekt	MH

I Tønsberg har vi helhetlig og sammenhengende tjenestetilbud

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Man har en person å forholde seg til – en koordinator eller guide - som kan hjelpe deg i det store systemet»
- «Innhente samtykke for å kunne samarbeide på tvers – NAV, politi, barnevern, helse»
- «Samarbeid og kommuniser og vær obs på overganger»
- «Etatene må samhandle og være et nettverk»
- «Fastlegens rolle er viktig»

Slik gjør vi det:

- Den enkelte får helhetlige og koordinerte tjenester
- Alle som har behov får tilbud om individuell plan og/eller koordinator
- Ivaretar kommunens oppgaver og tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten i alle pakkeforløp innen psykisk helse og rus
- Gode arenaer for samarbeid internt og eksternt

Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
Styrke koordinering	Forbedre flyten i oppfølging og koordinering av pakkeforløp psykisk helse for barn og unge	2022-2027	Innenfor rammen	OPP
Samarbeid barn/unge og voksne	Etablere et samarbeidsforum mellom tjenestene for barn/unge og voksne for å bidra til helhetlige tjenester for familier og sikre sømløse overganger	2022-2027	Innenfor rammen	OPP MH
Felles henvisnings-mottak rus	Utprøving av modell med felles henvisningsmottak rus for SIV,	2024-2027	Tilskudd+innenfor rammen	MH

	Avdeling for rusbehandling og Tønsberg kommune			

I Tønsberg bor alle trygt i egnet bolig

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Det er viktig for meg med et godt sted å bo»
- «Bolig og trygghet der du skal bo, bomiljøet mitt er viktig»

Slik gjør vi det:

- Likeverdig tilbud til alle innbyggere
- Flest mulig skal bo i eget hjem og motta nødvendige tjenester der
- Boligtilbudet skal fremme normalisering og integrering
- Kommunen har et differensiert tilbud om bolig med tilknyttede tjenester som dekker innbyggernes ulike behov
- Personer som vurderes å ha behov for opphold i institusjon skal få tilbud om det

Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
Dreining av tjenester	Sikre at kommunen kan tilby et riktig bo- og tjenestetilbud basert på den enkeltes behov	2022-2027	Innenfor rammen	MH
Bolig som base	Videreutvikle løsning der ansatte i boliger med bemanning (base) gir tjenester til personer med hjelpebehov i boligens nærområde	2022-2027	Innenfor rammen	MH

I Tønsberg involveres pårørende og får nødvendig støtte

Innspill fra medvirkningsprosess:

- «Lage treffpunkter – f.eks. pårørendesenter»
- «Hvor kan man henvende seg? – informasjon til foreldre er viktig»
- «Høy terskel for pårørende å søke hjelp – snittid på 16 år»
- «Husk at pårørende er en ressurs om skal involveres og ikke misbrukes»

Slik gjør vi det:

- Pårørende får god informasjon om tilgjengelige hjelpetiltak
- Setter fokus på og formidler kunnskap om det å være pårørende
- Kartlegger pårørende og involverer dem i samarbeid rundt den enkelte
- Barn som pårørende fanges opp og ivaretas

Tiltak	Beskrivelse	Periode	Økonomi	Ansvar
Barn som pårørende	Det utarbeides prosedyrer i tjenestene som sikrere at barn som er pårørende får nødvendig informasjon og oppfølging	2022-2027	Innenfor rammen	MH OPP
Informasjon til pårørende	Samordnet informasjon til pårørende om hvilke hjelpetiltak som finnes.	2022-2027	Innenfor rammen	DKA OPP MH
Pårørende-samarbeid	Pårørende skal involveres som en ressurs i samarbeidet rundt den enkelte	2022-2027	Innenfor rammen	MH OPP

Forkortelser kommunalområder

OPP	Oppvekst og læring
MH	Mestring og helse
KSU	Kultur og samfunnsutvikling
DKA	Digitalisering, kommunikasjon og administrativ støtte

REFERANSER OG LENKER

Andreasson S., Chikritzhs T., Dangardt F., Holder H., Naimi T. & Stockwell T. (2019). *Alkoholen och samhället 2019: Alkohol och äldre* (Svenska Läkaresällskapet, Svensk sjuksköterskeförening, CERA & IOGT-NTO). Hentet fra https://www.iogt.no/nyheter-iogt/ny-forskningsrapport-om-eldre-og-alkohol

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2022). Barn med krevende oppvekstbetingelser. Hentet fra https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse

Bramness, J.G. & Rossow, I. (2019). Skader etter cannabisbruk. I Bretteville-Jensen A.L. & Bramness, J. (red). *Cannabisboka* (s. 97-114), Oslo: Universitetsforlaget

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (2024) https://www.bufdir.no/likestilling/lhbtiq-ordlista/

Dødsårsaksregisteret (2024). D7: Dødsfall som skyldes bruk av alkohol, narkotika og medikamenter etter bofylke og dødsårsak. Hentet fra https://statistikkbank.fhi.no/dar/

Folkehelseinstituttet. (2019). Ti store folkehelseutfordringer i Norge. Hva sier analyse av sykdomsbyrde?. Hentet fra https://www.fhi.no/publ/2019/ti-store-folkehelseutfordringer-i-norge.-hva-sier-analyse-av-sykdomsbyrde/

Folkehelseinstituttet. (2021). Folkehelseundersøkelsen 2019. https://www.fhi.no/nettpub/hin/samfunn/livskvalitet-i-norge/

Folkehelseinstituttet. (2022). Helse blant personer med innvandrerbakgrunn. Hentet fra Helse blant personer med innvandrerbakgrunn - FHI

Folkehelseinstituttet. (2023). Psykiske plager og lidelser hos voksne. Hentet fra https://www.fhi.no/he/folkehelserapporten/psykisk-helse/psykiske-lidelser-voksne/?term=

Folkehelseinstituttet. (2023). Alkohol i Norge. Hentet fra https://www.fhi.no/le/alkohol/alkoholinorge/?term=

Folkehelseinstituttet. (2024). Narkotika i Norge. Hentet fra https://www.fhi.no/le/rusmidler-og-avhengighet/narkotikainorge/bruk-av-narkotika/narkotikabruk-i-norge/?term=

Folkehelseinstituttet. (2024). Folkehelseprofil 2024 og Oppvekstprofil 2024 Tønsberg. Hentet fra https://www.fhi.no/he/folkehelse/folkehelseprofil/

Folkehelseinstituttet (2024). Psykiske plager og lidelser hos barn og unge. Hentet fra https://www.fhi.no/he/folkehelserapporten/psykisk-helse/psykisk-helse-hos-barn-og-unge/?term=#forekomst-av-psykiske-lidelser-hos-barn-og-unge

Kjøs, P., Hovgaard, H., Krokstad, S., Sletten, M, A,. Lekang, B., Konar, M., ... Bakkeng, C. L. (2021). *Livskvalitet, psykisk helse og rusmiddelbruk under Covid-19-pandemi: Utfordringsbilde og anbefalte tiltak* (Regjeringen). Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/f3f79f0e0acf4aebaa05d17bfdb4fb28/rapport-fra-ekspertgruppe-livskvalitet-psykisk-helse-og-rusmiddelbruk.pdf

Knapstad, M., Leino, T., Nilsen, T. S., Nes, R. B., Aarø, L. E. (2022). *Folkehelseundersøkelsen – Helse og trivsel i Vestfold og Telemark 2021: Fremgangsmåte og utvalgte resultat* (Folkehelseinstituttet). Hentet fra https://www.vtfk.no/globalassets/vtfk/dokumenter/om-regionen-vt/folkehelseundersokelsen/folkehelseundersokelsen-i-vestfold-og-telemark-2021.pdf

Ose, S.O. & Kaspersen, S.L. (2021). *Kommunalt psykisk helse- og rusarbeid 2021: Årsverk, kompetanse og innhold i tjeneste* (SINTEF). Hentet fra Kommunalt psykisk helse- og rusarbeid 2021: Årsverk, kompetanse og innhold i tjenestene - SINTEF

Skadeforebyggende forum. (u.d.). Trygg på, i og ved vann. Hentet fra https://www.skafor.org/fokusomrader/drukning/

Statistisk sentralbyrå. (2021) Statistikkbank røyk, alkohol og andre rusmidler. Hentet fra https://www.ssb.no/helse/helseforhold-og-levevaner/statistikk/royk-alkohol-og-andre-rusmidler

Sykehuset i Vestfold. (u.d.). Utviklingsplan. Hentet fra https://www.siv.no/om-oss/utviklingsplan

VEDLEGG

Oversikt over eksisterende tjenestetilbud og tiltak

Barn og unge

Tjeneste/tiltak	Virksomhet	Beskrivelse
Samtaletilbud	BOU - Familiehuset	Tilbud for gravide, barn 0-18 år, foresatte og familier
Foreldreveilednings-grupper	BOU - Familiehuset	Cos-kurs (Circle of security) og Cos/Icdp (International Child Development Program) for flerkulturelle foreldre og kurs for ungdomsforeldre
Foreldreforberedende kurs	BOU - Familiehuset	Kurs for førstegangsgravide
Barselgrupper	BOU-Helsestasjons/ skolehelsetjenesten	Alle barselforeldre får tilbud om å være med i gruppe
PIS-grupper	BOU-Helsestasjons/ skolehelsetjenesten	Gruppetilbud på skolen for barn i to hjem
Samtaletilbud	BOU-Helsestasjons/ skolehelsetjenesten	Helsesykepleier tilbyr samtaler med elever og lærere, barn og foreldre
Pauseknappen	BOU-Helsestasjons/ skolehelsetjenesten	Fysioterapeut og helsesykepleier i skolen
Helsestasjon for ungdom	BOU-Helsestasjons/ skolehelsetjenesten	Åpen for ungdom hver tirsdag og onsdag ettermiddag. Lokalisert sammen med UngArena+.
UngArena+	UIT, BOU, BVTJ, PHA, SIV mfl.	Lavterskeltilbud for unge mellom 13 og 25 år for å bedre ungdommers psykiske helse. Ulike kommunale tjenester og Sykehuset i Vestfold samarbeider. Åpen ettermiddag/kveld hverdager.
FLYT	UIT, BVTJ, ungdomskoler	Nytt tiltak i samarbeid med Kronprinsparets fond. Bidra til å sikre bedre overgang til videregående skole for 10.klasse-elever
Husøy aktivitet og avlastning	TFF	Aktivitetssenter for barn med atferdsutfordringer og ulike diagnoser
Husøy psykisk helse og ambulering	TFF	Bo- og avlastningstilbud for barn/ungdom med større psykiske vansker
Fritidsklubber	UIT	Åpen møteplass for unge. Frivillig, gratis - ingen påmelding. Fem fritidsklubber, Vear, Sem, Eik, Slagen og Revetal for ungdom 13 – 18. Tiltakene har åpent en til to ettermiddager/ kvelder i uka. På Eik og Slagen er det også juniorklubb. Åpent gjennom skoleåret. Ca. 20 – 50 unge hver gang på hver av tiltakene. I 2024 etablerte vi digital ungdomsklubb med gaming.
No8	UIT	Kafe/møteplass i Conradis gate 8, i lokalene til Ung i Tønsberg for unge fra 16 år. Lavterskel, frivillig, gratis – ingen påmelding. Drevet av

		ungdom selv. Starter fra 2022, anslag 20 – 50 besøkende hver åpningskveld.
Ferie- og fritidsaktiviteter	UIT	Diverse aktiviteter for ungdom i skolens ferier (høstferie, vinterferie og sommerferie). Alder 12 – 19 år. Flere hundre deltakere. Lavterskel, frivillig, gratis. Påmelding ved turer.
Gaming Revetal	UIT	Åpen møteplass med påmelding. Lavterskel, frivillig, gratis. Samarbeid mellom virksomheten og Tønsberg bibliotek, avd. Re. En torsdag i mnd., alder 10 – 15 år. 15 – 25 deltakere
Multimediegruppe	UIT	Unge produsenter. Påmelding. Lavterskel, frivillig, gratis. Gruppe som følges opp av Ung i Tønsberg. Alder fra 16 år. Ca. 10 – 15 deltakere.
Digitalt oppsøkende ungdomsarbeid «tbgGG»	UIT	Prosjekt med utgangspunkt i å motvirke radikalisering og utenforskap. For å oppnå det vil vi skape en trygg digital arena for aktivitet og fellesskap i kommunal regi. Oppdatert informasjon på UiT hjemmeside. Fast samarbeid med alle Vestfoldkommuner og politiets nettpatrulje.
Ungdomslos	UIT	Oppfølging på bakgrunn av innsøking. Losen følger opp elever 13-20 år med mål om å fullføre ungdomsskolen, få god start på, fullføre videregående skole, eller komme i arbeid. Ca. 40-50 får oppfølging.
Utekontakt	UIT	Oppsøkende sosialt ungdomsarbeid, og individuelt oppfølgingsarbeid. Målgruppe unge 13 – 20 år. Lavterskel, frivillig, gratis – ingen påmelding.
Challenge for 8. klasse	UIT	Tiltaket når alle 8 klassinger ved de kommunale ungdomsskolene i de første ukene etter skolestart. De blir kjent med UIT og våre tilbud. Teambuilding. Lavterskel, frivillig, gratis. Ingen påmelding.
Åpen barnehage	BHG	Mandager og onsdager i Familiehusets lokaler
Ressursteam	BHG	Tverrfaglig ressursteam med foreldre til stede
Tverrfaglig innsats i barnehage og skole	BHG Skole	Tidlig innsats, oppdage og identifisere utfordringer tidlig. I barnehage og 1.klasse. Tidligere Kvello-modellen.
Tverrfaglige team	Skole	Foreldre, pedagoger og ansatte i hjelpetjenestene møtes til drøfting
SMART-senter	SMART-senter	Senter som skal spre nye ideer, ny praksis og verktøy som fremmer inkludering og livsmestring. Aktuelt i skole, SFO, barnehager, helsestasjon, barnevernstjeneste, mestring og helse mv.
Skolefraværsteam	Skole	Oppfølging av elever, foreldre og skole ved stort fravær

Beredskapsteam mot mobbing	KUOL, PPT, BHG, skole	Teamet bistår i saker der barnehagens/skolens ordinære tiltak ikke har hatt ønsket effekt
Forebyggende barnevern	BVTJ	Ansatte ute i barnehager, skoler og andre hjelpeinstanser som med råd og veiledning hjelper barn, unge, foresatte og ansatte til riktig hjelpeinstans.
Ambulerende team	BVTJ	Miljøterapeuter som bistår skoler med utfordringer i klassemiljø, veiledning av ansatte og oppfølging av enkelte elever og grupper i skolen
Ulike hjelpetiltak	BVTJ	Blant annet samarbeid med andre instanser, støttesamtaler, råd og veiledning, støttekontakt, besøk- og ressurshjem og flytting utenfor hjemmet
Familieteam	BVTJ	Familieveiledere, familieterapeuter og hjemkonsulenter som gir familier råd og veiledning, praktisk hjelp og benytter seg av ulike veiledningsprogrammer
Ettervern 18-25 år	BVTJ	Frivillig oppfølging og hjelpetiltak til unge voksne som har hatt tiltak i barneverntjenesten før fylte 18 år
Kompetanseheving i barnehager og skoler	PPT	PPT har fast tilstedeværelse på alle skoler og gir veiledning knyttet til tilpasset opplæring og psykososialt miljø. Kurs for personalet og drøfting av individsaker. PPT tar imot systemhenvisninger fra barnehager og skoler og gir veiledning. PPT tilbyr kurs også for andre hjelpetjenester.
Kontaktmøter skole-PPT	PPT Skole	Gjennomføres på tilstedeværelsesdagene på skolene. Disse møtene gjennomføres hver 3.-6.uke (ut fra skolestørrelse). Foreldre og lærere inviteres inn og det drøftes ulike bekymringer, eventuelle tiltak og henvisning der det er aktuelt.
Konsultasjonsteam barnehage	PPT Barnehage	Konsultasjonstid er satt av hver torsdag og barnehager/foreldre kan bestille tid. Det er kort ventetid. Foreldre og barnehagelærere/styrere drøfter, sammen med PPT, ulike bekymringer, blir enige om tiltak og henvisning der det er aktuelt.
Utredning og kartlegging	PPT	Barnehager og skoler kan, sammen med foreldre, henvise enkeltbarn og ungdom til PPT. PPT utreder ulike vanskeområder og veileder barnehager, skoler og barnehageforeldre. PPT diagnostiserer ikke, men er opptatt av barnets/elevens fungering i barnehage eller skole. Psykologene i PPT kan henvise videre til spesialisthelsetjenesten.
Arbeid med psykososial uhelse	PPT	I tilfeller hvor henviste barn eller ungdom har behov for samtaler og det er uhensiktsmessig å koble på flere hjelpetjenester, kan man få

		samtaler med psykolog eller andre yrkesgrupper i PPT

Forkortelser virksomheter

BOU	Barn og unge	**UIT**	Ung i Tønsberg
PPT	Pedagogisk psykologisk tjeneste	**BHG**	Barnehager
BVTJ	Barnevernstjenesten	**KUOL**	Kompetanse- og utviklingssenter for oppvekst og læring

Voksne

Tjeneste/tiltak	Virksomhet	Beskrivelse
Sidebygningen	MFT	Sosial møteplass for personer med psykiske plager og/eller rusutfordringer. Åpent ukedager, dag og kveld. Ca. 160 besøk i uken.
tREffpunktet	MFT	Sosial møteplass på Revetal for personer med psykiske plager og/eller rusutfordringer. Åpent fire dager i uken på dagtid. Ca. 30 besøk i uken.
Grønn Omsorg	MFT	Vedtaksbasert aktivitetstilbud på gård for personer med psykiske plager og/eller rusutfordringer. Plass til åtte personer pr. dag.
Brobygger`n kafe	MFT	Samarbeidsprosjekt mellom Sidebygningen og FFHR (Foreningen for helhetlig ruspolitikk) og A-larm. Ettervernskafé på fredager for personer som har tatt et valg om å slutte med rus. Ca. 20 besøk pr. kveld.
Brobygger`n ung	MFT	Samarbeidsprosjekt mellom Sidebygningen og FFHR. Aktivitetstilbud innen rus og psykisk helse for personer mellom 18 og 30 år. Her er mangfold et viktig nøkkelbegrep og sammen med de unge voksne planlegger ansatte temakvelder som blant annet skal bidra til kunnskap om LHBTIQ, skape trygghet og aksept for hverandres ulikheter.
Brobygger`n hobbysenter	MFT	Samarbeidsprosjekt mellom Sidebygningen og FFHR. Lavterskeltilbud innen rus og psykisk helse. Åpent tre dager pr uke, deriblant søndag. Ca. 30 besøk i uken.
Brobygger'n ung i arbeid	MFT	Arbeidstreningsprosjekt i samarbeid med FFHR tre dager i uken, for personer som er utenfor arbeidslivet fra 18 år. Utfører oppdrag som oppussing og andre samfunnsnyttige oppdrag
VI på torvet	MFT/NAV	En fysisk butikk på torvet som selger produkter laget på de ulike aktivitetsstedene. Med tilrettelagte arbeidsplasser og samarbeid med NAV om arbeidstrening.

VI på Hogsnes	MFT/NAV	Kafé på Hogsnes helsehus. En arena for tilrettelagte arbeidsplasser og arbeidstrening i samarbeid med NAV.
Aktiv på dagtid	MFT	Treningstilbud for personer som er helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Variert trening fem dager i uken for kr. 425,- i halvåret. Over 300 medlemmer.
Friskliv	MFT	Treningsgrupper og kurs for personer som ønsker og trenger veiledning og motivasjon.
Bli med inn i fellesskap	HJTJ og Kultur, idrett og folkehelse	Tiltak for hjemmeboende eldre for å forebygge og motvirke ensomhet og passivitet. Frivillige bidrar med innsats som besøksvenn, kulturkontakt, aktivitetsvenn, nærmiljøturer, møteplasser, matutdeling, transport, kafetilbud mv.
Frivilligsentral	MFT	Frivilligsentraler er et viktig supplement til å bedre den psykiske helsen gjennom frivillig arbeid. Aktiviteter både i og utenfor sentralen gjennom hele uken. Åpner Re Frivillighetssentral i januar 2025.
Fritidskontakttjenesten	MFT	Gjennom tjenesten får mennesker med psykiske plager muligheter til å delta i det sosiale livet sammen med en fritidskontakt
Kurstilbud	MFT/PHA	Ulike kurstilbud som «Tankevirus», «Der hode møter kropp», «Endring og muligheter», kurs i bekymringsmestring, kurs i mestring av belastninger, pårørendekurs, søvnskole.
Veiledet selvhjelp	PHA	Nettbaserte behandlingsprogram med samtidig oppfølging av fagperson. Tilbys personer med lette til moderate psykiske plager.
UngArena+	UIT, BOU, BVTJ, PHA, SIV mfl.	Lavterskeltilbud for unge mellom 13 og 25 år for å bedre ungdommers psykisk helse. Ulike kommunale tjenester og Sykehuset i Vestfold samarbeider. Åpent ettermiddag/kveld hverdager.
Kortvarig psykisk helsehjelp (KPH)	PHA	Kortvarig samtaletilbud (inntil syv samtaler) for personer med lette til moderate psykiske plager.
Gruppetilbud psykisk helse og rus	PHA	Ulike behandlingsgrupper innen: rusmestring, angst, depresjon og andre psykiske plager, IMR-gruppe (Individuell tilfriskning og mestring). Fem aktive grupper høsten 2024.
Individuell oppfølging psykisk helse	PHA	Samtaler og oppfølging med fokus på ressurser og mestringsstrategier. Også tilbud for pårørende.
Individuell oppfølging rus	PHA	Råd og veiledning, kartlegging, motivasjon og oppfølging før, under og etter behandling. Henviser til spesialisert rusbehandling. Også tilbud for pårørende. Vedtak og Drop-in.
Mestring- og oppfølgingstjeneste	HJTJ	Helsehjelp og veiledning (praktisk bistand - opplæring) for å mestre hverdagen i egen bolig. Individuelt tilpasset tjeneste etter behov. Vedtak. 205 personer mottok helsehjelp og 185 mottok

		veiledning (praktisk bistand – opplæring) i 2023. 150 var nye.
Feltpleien	PHA	Lavterskel helsetilbud for rusavhengige. Mål å forebygge sykdom og skade. Utdeling av brukerutstyr, sårbehandling, prevensjon, oppfølging Hepatitt, råd og veiledning. Overdoseforebyggende tiltak.
Hjemmesykepleie og praktisk bistand	HJTJ	Helsehjelp og praktisk bistand i hjemmet. Vedtak.
Individuell jobbstøtte (IPS)	NAV/PHA	Tilbud til personer med moderate til alvorlige psykisk helse og/eller rusutfordringer som ønsker hjelp til å komme i ordinært arbeid. Samarbeidstiltak mellom NAV og PHA.
DRIVhuset	NAV	For unge voksne 18-30 år. Drop-in og ulike arbeidsrettede workshoper. Åpent mandag, tirsdag og torsdag 9-15. 300-400 besøk pr måned.
NAV – ulike tiltak	NAV	Opplysning, råd og veiledning, herunder økonomisk rådgiving og forvaltning Gjeldsrådgiving Økonomisk sosialhjelp Midlertidig botilbud Kvalifiseringsprogrammet, 87 deltakere per 09.09.24 Boligsosiale virkemidler: bostøtte, startlån og søknad om kommunal bolig Prosjekt: «Bostedsløs – en vei inn» (sårbare overganger fra institusjon til fast bolig)
Boveileder	TKE	Boveileder for beboere i kommunale utleieboliger. Fokus på å forhindre utkastelser og bedre livskvalitet.
Tilrettelagte boliger	PHA	Leiligheter med tilknyttet fast bemanning for personer med psykiske lidelser og/ eller rusutfordringer. Beboerne har husleiekontrakt og vedtak om tjenester. Syv botiltak med til sammen ca 100 boenheter. En av leilighetene brukes som kartleggingsleiligheter.
Farmannshjemmet	PHA/Frelsesarmeen	Heldøgns omsorgsinstitusjon for personer med rusutfordringer. Beboerne har vedtak om institusjonsplass og betaler egenandel. Kommunen kjøper 23 plasser.
Aktivitetshusene	MFT	Sosiale møteplasser med aktiviteter, trim, kafeteria, kurs. Midtløkken, Sem, Slagen og Træleborg. Medlemspris 500 kr pt år.
Korttidsplass og langtidsplass sykehjem	Sykehjemmene	Korttidsplass for hjemmeboende eller personer utskrevet fra sykehus som har behov for avklaring, rehabilitering og opptrening. Langtidsplass for de med langvarig behov på sykehjemsnivå.
Øyeblikkelig hjelp døgnplasser	Legevakt og allmenn-medisin	Tilbud for pasienter som trenger innleggelse på kommunalt nivå for behandling, observasjon og

		pleie. Også for personer med psykisk helse- og rusutfordringer.
Fastleger og legevakt	Legevakt og allmenn-medisin	Fastlegeordning og interkommunal legevakt for alle aldersgrupper.
Fengselshelsetjeneste	PHA	Helse- og omsorgstjenester til innsatte ved Sem og Søndre Vestfold, Berg avdeling.
Psykososialt kriseteam	BOU, PPT, PHA, KUOL	Psykososial oppfølging til berørte barn, unge og voksne i en tidlig fase ved ulykker og alvorlige hendelser.
Friskus	MH og Kultur, idrett og folkehelse	Digital aktivitetsplattform som synliggjør aktiviteter og frivillige oppdrag. Distribusjon av kulturkort og fritidskort for barn og unge.

Forkortelser virksomheter

MFT	Mestring og forebyggende tjenester
PHA	Psykisk helse og avhengighet
NAV	Arbeids- og velferdsforvaltningen
HJTJ	Hjemmetjenesten
TKE	Tønsberg kommunale eiendom

Tiltak i regi av frivillige/ideelle organisasjoner (listen er ikke uttømmende)

Tjeneste/tiltak	Organisasjon	Beskrivelse
Innsattes barn	Kirkens Bymisjon	Hjelp ved samvær, veiledning og aktiviteter
Fritidshuset	Kirkens Bymisjon	Møtested for barnefamilier, aktiviteter og ferier
Myrsnipa	Kirkens Bymisjon	Samvær under tilsyn - barnevernstiltak
Skattekammeret	Kirkens Bymisjon	Gratis utlån av fritidsutstyr for barn og unge
Juniorklubben og Gaming	Kirkens Bymisjon	Aktivitetstilbud barn og unge
Home-Start familiekontakten	Frelsesarmeen	Familiestøtteprogram for familier med barn under skolealder i samarbeid med Familiehuset.
Spillrommet	Frelsesarmeen	For barn fra 4.klasse og oppover
EMMAUS	Domkirken, Kirkens Bymisjon	Åpen møteplass to ettermiddager pr uke for unge voksne 18 – 30 år
Fellesverket/Huset på hjørnet	Røde Kors	Sosial møteplass for ungdom 15-25 år
Ferie for alle	Røde Kors	Gratis ferietilbud for familier

Gatemegling	Røde Kors	Konflikt- og voldsforebyggende tiltak for ungdom 13-24 år
RØFF	Røde Kors	Røde kors friluftsliv og førstehjelp, for ungdom 13-18 år
Barnas Røde Kors (BARK)	Røde kors	Møtested med aktiviteter for barn 6-12 år. Åpent torsdager kl 17-19 i Røde Kors huset.
Natteravnene i Tønsberg	Natteravnene	Til stede for barn og unge som ferdes ute på kvelds- og nattestid. Arbeider for å gjøre nærmiljøene til trygge steder for alle.
Café Don't tell mama	FRI	Kafe/møteplass i regi av FRI - forening for kjønns- og seksualitets-mangfold
SNU grupper	A-larm	Selvhjelpsgrupper i regi av A-larm
Brobygger'n Kafe Brobygger'n Ung Brobygger'n Hobbysenter	FFHR A-larm	Samarbeidstiltak med Sidebygningen – se oversikt over kommunale tilbud for voksne.
Ung i arbeid Vi på torget	FFHR	Et lavterskel arbeidstreningstilbud. Samarbeid mellom NAV, Tønsberg kommune og FFHR. Se oversikt over kommunale tilbud.
R.O.T. Tønsberg	R.O.T	Recovery og Tilfriskning. Selvhjelpsgrupper for personer med rusavhengighet og pårørende
Møtestedet	Kirkens Bymisjon	Møtested og kafe for mennesker i rus- og gatemiljøene
Fri rus	Kirkens Bymisjon	Oppfølging og veiledning av personer som kommer fra soning eller rusbehandling. Likemannsarbeid.
Bo team	Kirkens Bymisjon	Hjelper personer som ellers har vanskeligheter med å bo eller å skaffe seg bolig. Boligskole, Ung i bolig, Tillitsperson.
Tomsbakken	Kirkens Bymisjon	Arbeidstiltak for personer som ønsker sysselsetting uten nødvendigvis å ha sluttet med rus.
I jobb	Kirkens Bymisjon	Arbeid for personer som er i aktiv rus.
Bruktbutikken - Fabrikken	Kirkens Bymisjon	Arbeidstreningsarena for personer som står utenfor et normalt arbeidsliv. Buttonsfabrikk , trykkeri og bruktbutikk.
Gatefotballen	Frelsesarmeen	Tilbud til personer med utfordringer innen rus og psykisk helse. Samarbeidstiltak med kommunens rustjeneste.
Skaperverket	Frelsesarmeen	Arbeidstreningsarena for personer som står utenfor et normalt arbeidsliv. Kafe og bruktbutikk.
Pedalkraft - sykkelverksted	Frelsesarmeen	Arbeidstiltak
Såpa	Frelsesarmeen	Vaskehall for biler. Arbeidstrening for personer med ulik bakgrunn.
Pårørendehuset	Frelsesarmeen	Et faglig lavterskeltilbud for pårørende.

Åpent hus	Røde Kors	Matservering hver søndag, samt jul og påske.
Flyktningeguide	Røde Kors	En veiviser og medmenneske for å gi flykninger et nettverk i nærmiljøet, lære om den norske kulturen og praktisere språket.
Internasjonal møteplass	Røde Kors	Ulike tilbud for språktrening, nettverksbygging, integrering, informasjon og praktisk hjelp.
Besøksvenn/besøksvenn med hund	Røde Kors	Besøk for de som ønsker noen å snakke med i hjemmet eller på institusjon
Visitor	Røde Kors	Besøk og samtaler med innsatt i fengsel
Besøkstjeneste	Søndre Slagen menighet	For de som ønsker en frivillig å få besøk av, gå tur, på kafe eller arrangementer.
Åpne treff og samlinger	Mental Helse	Månedlige treff, arrangementer og turer.
Kafé LEVE og Kafé Unge LEVE	Leve Vestfold	Åpne treff, foredrag og arrangementer. Psyktglad.no - nettside for ungdom og psykisk helse
Veiledningssenter for pårørende	NKS	Norske kvinners sanitetsforening drifter veiledningssenter med fagutdannede veiledere. Samarbeidsavtale med kommunen. Samtaletilbud, kurs og gruppetilbud.
Pårørendesenter	LPP	Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse. Åpent to dager pr måned i Tønsberg med tilbud om samtaler, pårørendetreff og temakvelder.
Kontaktsenter	Evangeliesenterets støtteforening	Lavterskeltilbud for rusavhengige. Åpen kafe med gratis mat to dager pr uke og utlevering av matposer og klær. Oppsøkende arbeid og tilbyr samtaler og motivasjon til et rusfritt liv.
AA/NA	AA/NA	Anonyme alkoholikere og Anonyme narkomane. Selvhjelpsgrupper rus.
Back in the Ring	Back in the Ring	Yogaklasser og aktiviteter for innsatte som er løslatt eller skal løslates for å forhindre kriminalitet og rusmisbruk. Innovasjonsprosjekt med bruk av effektkontrakter.